

Ziemāji sazaļo, sēj vasarājus

Padures Upeskalnu AB laukos
pirmdien tika sēti vasaras kvieši.

Alberta Dintera foto

Šī pavasara sēja sākusies pamazām – atkarībā no tā, kur augsne to ļauj un kādu kultūru katrs zemkopis izvēlējies, liecina Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Kuldīgas biroja novērojumi.

Jau marta beigās gandrīz visi lauki bija saņēmuši minerālmēslus, un vajadzēja gaidīt, kad zeme iesilst, jo pavasaris vēss. Savukārt tagad zemniekus steidzina sausums, kas var ieilgt.

SIA *Biagro Kurzeme* vadītājs Folkers Hepners teic, ka Skrundas pusē ziemāji pārdzīvojuši labi – sniegs nav ļāvis ne izsilt, ne citus postījumus nodarīt. Mitruma pietiekot, un esot tādas vietas, kur sēt pat vēl nevarot. Pirmie sasēti

pākšaugi, tad auzas, savu kārtu gaida vasaras rapsis.

Arī Padures graudkopji sēju sākuši. *Upeskalnu AB* saimniecības vadītājs Normunds Fetters-Fekters stāsta, ka uzņēmums nedaudz mainījis stratēģiju: iepriekš puse sējumu bijuši ziemāji, puse – vasarāji, kam tagad atvēlēta tikai trešā daļa lauku. „Par laika apstākļiem sūdzēties nevar,” tā N.Fetters-Fekters. „Sasēsīm un gaidīsim lietu – gan jau

būs. Zirņi iesēti, arī kvieši tūlīt būs pa-beigti, ķersimies pie auzām. Skatāties, kāda kurā laukā augsne. Šopavasār pēc kalendāra sēja ir tāda vidēja – ne agra, ne vēla. Zemkopim jābūt plastiskam – jāseko dabai līdzī. Citreiz sākām jau 19. martā, bet šogad to nevarēja. Pārbaudām zemes gatavību un arī skatāties, kā attīstās ziemāji, kas sazaļojuši. Pēc tā var daudz pateikt.”

Daina Tāfelberga

Kurzemnieks aicina piedalīties fotokonkursā *Mans mājdzīvnieks*.

Sava mīluļa bildi ar īsu aprakstu līdz 3. maijam sūtiet e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv vai *Kurzemnieka* mesendžerī.

Par interesantākajām fotogrāfijām būs balsošana; uzvarētāji tiks pie balviņām.

„Sākas pilnīgi jauns dzīves posms, kurā pašam sevi jāiepazīst citā rakursā,” saka ilggadējais Kuldīgas siltumtīklu inženieris **Juris Hofmanis**, dodoties pensijā.

→ 9. lpp.

Dzīvajā rindā Liepājā potējas arī kuldīdznieki.

→ 12. lpp.

LED lampas:
piederze lietošanā.

→ 8. lpp.

Darbi dārzā un siltumnīcā.
Ieklausies ilggadējos dārzkopjos!

→ 6.-7. lpp.

Kuldīgā nodeg šķūnis un daļa mājas.

→ 4. lpp.

Piektdien, 23. aprīli:

- Rodrigo Gruntmanis un tehnoloģijas.
- Lappuse makšķerniekiem.
- Sporta skolotāja Līva Rone-Zauere.
- Kas jauns Kurmālē.

REDZĒJUMS

20 minūtes un
aklie kucēni

Alberts Dinters

Par pēdējā laika aktuālo tematu kļuvusi futbola aģenta Romāna Bezzubova slepkavība Rīgā. Tā pārsteidz ar nekaunību, jo slepkavas darbojās vietā, kur ir ļoti intensīva satiksme un liela iespēja, ka viņi tiks fiksēti. Vai piefiksēja? Jā, videonovērošanas kamerās iemūžināts gan pats slepkavības mirklis, gan auto marka un numurs. Vai tas policijai kaut ko deva? Izskatās, ka ne, jo slepkavībā izmantotais auto atrasts vien tad, kad nakts melnumā tas dega pilnā sparā. Nav jau zināms, vai tas vispār ir īstais, jo tajā pašā naktī galvaspilsētā sadedzis vēl viens BMW X5. Policijas šefs jau sabiedrībai paziņoja, ka tas otrs ar noziegumu nav saistīts, jo, visticamāk, šāvēji braukuši ar to pirmo sadegušo. Visticamāk.

„Valstī nav pienācīgas videonovērošanas sistēmas. Un policija nespēj 24 stundās atrast slepkavu auto, jo taustās pa tumsu kā akli kucēni.”

Pārsteidz nevis šis fakts, bet tas, ka policija tāpat kā maksātnešpējas administrātora Mārtiņa Bunkus gadījumā slepkavu pārvietošanās līdzekli atrod tikai tad, kad tas aizdedzināts. Par ko tas liecina? Par to, ka policija nespēj šādos gadījumos reaģēt ātri un tai nav tehnisku iespēju fiksēt noziedznieku pārvietošanās virzienu. Kāpēc?

Kurš par to atbild? Kā tautā saka – zivs galva. Iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens operatīvi sasauca preses konferenci, lai paziņotu, ka pēdējo divu gadu laikā smagi strādā-

jis, lai Latvijā tiktu izveidots vienots videonovērošanas tīkls. Bija arī kaut kas par kuģa attīrīšanu no rūsas un sūču likvidēšanu. Arī par Covid-19 ierobežojumiem, kas, iespējams, liekot cilvēkiem nostāties uz noziedzības takas.

Noklausoties ministra atbildi uz žurnālistu jautājumiem, tapa skaidrs, ka policija ir absolūti bezspēcīga un nespēj noteikt, kur pirms vai pēc nozieguma atradās baidītu izmantotais spēkrats. 20 minūšu laikā nespēj. To pierāda jau piesauktā Bunkus slepkavu un nu Bezzubova nogalinātāju auto atrašanās veids. Arī tas, ka policija pēc laupīšanas pie veikala IKEA izmisīgi aicināja atsaukties tos, kuriem mašīnās ir videoreģistratori, kas, iespējams, fiksējuši noziedznieku. Jā, tie paši videoreģistratori, par kuriem savulaik sabiedrību tik ļoti baidīja Datu valsts inspekcija: ja kāds šos ierakstus izmantos, pat atdodot policijai kā pierādījumus, cilvēks var tikt saukts pie atbildības.

Jā, pēc šīs slepkavības izskanēja, ka nu beidzot no Latvijas Pašvaldību savienības dota zaļā gaisma, lai izveidotu vienotu videonovērošanas tīklu. Bet, ja jau tik skaļi divus gadus par to runāts, kamdēļ nav izdarīts? Ja jau pat Ģirģena piesauktie igauņi spējuši to paveikt. Ja runa ir par drošību valstī, kādi var būt šķēršļi? Negribu ticēt, ka visu varenajai Iekšlietu ministrijai nav bijis argumentu, lai valdību un Datu valsts inspekciju pārliecinātu, ka šāds tīkls ir nepieciešams.

Bunkus, Rebenoks, laupīšana pie IKEA, Bezzubovs... Vai vajadzīgs vēl kāds? Acīmredzot argumentēšana nav pārlicenoša un ir bezzobaina, kā jau ierasts.

TRĪS PAR VIENU

Pagājusi vairāk nekā nedēļa, kopš atkal drīkst tirgoties mazie veikali ārpus lielajiem tirdzniecības centriem, joprojām pastāvot zināmiem ierobežojumiem. Kādi secinājumi?

ATBALSTS NAV PIETIEKAMS

1. Henriks Danusēvičs, Latvijas Tirgotāju asociācijas prezidents:

– Beidzot atļauts strādāt tiem veikaliem, kas četrus mēnešus bija iesaldēti. Bet visi šo brīdi nesagaidīja. Spriedze bija arī pircējiem. Tagad plūsma sākusī stabilizēties un atgriezies iepriekšējā režīmā. Strādāt ir grūtāk, jo normālu darbību neatļauj platība. 25 m² uz vienu pircēju nozīmē to, ka liela daļa mazo veikalu var apkalpot tikai vienu pircēju. Turklāt apģērbus un apavus tā uzreiz nevar izvē-

lēties – tie jāpārskata, jāpielaiko. Tā paiet laiks. Tas pircēju skaitu ierobežo.

Katrs savā pilsētā redz, kurš veikals atvēries, kurš nav spējis. Atbalsts mazajiem tirgotājiem nav bijis pietiekams. Jau pirms divām nedēļām esam Finanšu ministrijai iesnieguši prasību noteikt atbilstošu minimālo atbalstu, lai mazie veikali var nosegt komunālās izmaksas. Vēl ir jautājums, ko darīt ar sezonas precēm, kas bija iepirkas līdz decembrim un ko tagad vairs nevar iztirgot, jo ir pavasaris.

Daudz atkarīgs no kompensācijas: ja tā būs pietiekama, veikali varēs atdzīvoties. Asociācija ir ministrijai iesniegusi aprēķinu, ar skaitļiem parādot, ka atbalsts nav pietiekams. Tas būtu jāizlemj jau tuvākajā laikā.

Vēl nav saprotams, kāpēc mūsu valstī izkropļota tirdzniecības centru definīcija. Slēdzot dažus mazos veikalus, kopējais apgrozījums nekritīs par 20%, bet pēc tā nosaka atbalstu. Līdz ar to visi slēgtie nevar kompensāciju saņemt.

AR RĪGU NESALĪDZINĀT

2. Vēsma Vīcupa, SIA V.V.Vinnijs valdes pārstāve:

– Tirdzniecību atsākām līdz ar ierobežojumu atcelšanu. Nebija viegli iepriekšējo laiku pārdzīvot. Kvalificējamies dīkstāves pabalstam un apgrozāmo līdzekļu grantam. Izdzīvojam ar papildu nozari celtniecībā. Veikala telpas pieder pašiem – īre nebija jāmaksā, bet šī aspekta dēļ daudzi no tālākas darbības atteicās.

Tagad pircēju apmeklējums atjaunojies, iespējams, pat ir lielāks, nekā bija līdz slēgšanai. Varbūt tāpēc, ka Rīgas un citu

pilsētu lieli tirdzniecības centri vēl nav pilnībā atvērti. Cilvēki vēl nebraukā tā iepirkties citur kā agrāk. Varbūt viss atgriezīsies vecajās slīdēs, bet pagaidām šo situāciju izmantojam.

Manuprāt, ierobežojumi nav adekvāti – nevajadzēja visu aizliegt. Mazpilsētas nevar salīdzināt ar Rīgu. Bērniem apģērbi un rotaļlietas taču vajadzīgi visu laiku. Mūsu veikalā nekad nav bijušas tādas rindas kā pārtikas lielveikalā.

Aizlieguma laiks licis padomāt par interneta veikalu – tas ir izstrādes procesā. Nezinām, kas

būs rudenī – vai atkal nāks kāds pandēmijas vilnis, tāpēc jāsaģaitojas. Interneta veikali attīstās, bet daudziem joprojām svarīga klātie, iespēja precīzi apskatīt, aptaustīt, piemērot. Vēl jau pārāk mazs laiks pagājis, kopš atkal strādājam. Vajag vismaz trīs nedēļas, lai salīdzinātu.

Par ierobežojumu nepieciešamību nevaru spriest, ja reiz tie noteikti slimības izplatības mazināšanai. Kā valdība lems, tā būs jādara. Taču nevajadzētu situāciju vērtēt tik viennozīmīgi un mazajiem tirgotājiem uzlikt tādu nodokļu slogu, kāds ir lielajiem.

PĀRBAUDA PACIETĪBU

3. Inga Zemeskalna, veikala *Apavu nams* īpašniece:

– Kopš atvērāmies, pircēji nāk ļoti. Diemžēl platības ierobežojumi pārbauda pacietību. Cilvēki gaidot kļūst nervozi un neapmierināti. Tas sarūgtinājums ir saprotams, bet mēs neko tur nevaram mainīt. Veikalu atvēršanos daudzi gaidīja, turklāt pensionāriem šajā laikā izmaksāts pabalsts koronavīrusa seku

mazināšanai. Viņi nāk un saka, ka beidzot varēs kaut ko nopirkt.

Tie nesaprotamie aizliegumi ir pārdzīvoti, un jācer, ka neatkārtosies. Daļu pircēju esam zaudējuši, jo aizlieguma laikā attīstījās interneta veikali. Tos gan vairāk iecienījuši jaunieši. Varbūt vasarā viņi atgriezīsies tiešajā tirdzniecībā. Mēs interneta veikalu neieviesām, jo apavi ir tādas preces, ko attālināti

nopirkt var, bet vēlāk izrādās, ka neder. Lielāko daļu preču esam saņēmuši ar pēcmaksu un ceram, ka pircēji būs. Par apgrozījumu varēs spriest tikai pēc mēneša. Nevaram partneriem prasīt, lai maksājumus atliek, bet valdība gan varētu parūpēties, lai ierobežojumu dēļ mazajiem tirgotājiem atbalsts būtu lielāks.

Daina Tafelberga

MANUPRĀT

Nosaukums, kas liek pasmaidīt

Salda mēle visos laikos ir bijis kapitāls, Slapjā ragana, Lockdown, Neko nevar skaidri zināt, Bez stresa, Iespēju laiks, Tiri tā neko, Obladi, oblada, Kebabu sekta, Maksātspēja, Burkāns un sīpols, Vaksācijas akadēmija, Visuvar... Tie ir daži pērn Latvijā reģistrēto uzņēmumu nosaukumi. Tos lasot, gribot negribot parādās smaidis, un tas vien jau mudina domāt: darbība varētu būt veiksmīga. Visticamāk, uzņēmumus ar jautrajiem nosaukumiem dibinājuši optimisti. Pērn biznesā pārbaudījumu nav trūcis. *Lursoft* dati to apstiprina – 17 gadu laikā tad bijis vismazāk jaundibināto uzņēmumu. Tādēļ šķiet, ka tie, kuri drosmīgo soli spēruši pandēmijas laikā, darījuši to ar krietnu dzīvesdziņas un humora devu. Jauki, ka ir tik daudz pozitīvi domājošo. Tādu, kuri uzskata, ka prieks cilvēkā ienāk no sevis paša. Lai arī kā mums šķīstu, ka laime radīsies, tikai mainoties apstākļiem, diezgan vai gluži tā ir. Laimi un prieku radām paši. Un kādēļ lai to nedarītu ar uzņēmuma nosaukumu?

Jolanta Hercenberga

PRECIZĒJUMI

16. aprīļa numura rakstā *Forši gadi!* sacīts, ka 85 gadus vecais El-mārs Perkuns Gudnieku pagastā ir vecākais iedzīvotājs. Viņš ir vecākais vīrietis, bet vairākas tur dzīvojošas sievietes ir ar bagātāku gadu skaitu.

Jolanta Hercenberga

Rakstā *Optimiste bez plānošanas* kļūdaini minēts jubilāres Līgas Brences amats. Viņa ir Kuldīgas galvenās bibliotēkas vecākā bibliotekāre. Metodīke ir Gunta Grundmane.

Autore Daina Tafelberga lūdz atvainot par kļūmi.

Kuldīgā, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Metiens – 2878.

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350565, redakcija@kurzemnieks.lv.

Žurnālisti: Inguna Spuleniece – 63350565, inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv; Daina Tafelberga – 63350563, daina.tafelberga@gmail.com; Jolanta Hercenberga – 63350568, jolantah99@gmail.com; Alberts Dinters – 63350568, alberts.dinters@kurzemnieks.lv; Elisa Rudzīte – 63350568, elisa.rudzite@kurzemnieks.lv; Inta Jansone – 63324881, inta.jansone@kurzemnieks.lv.

Literārā redaktore Dina Porīna – 63350568, dina.porina@kurzemnieks.lv. Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568, laila.liepina@kurzemnieks.lv, Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodaļa – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv. Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta.

Iespiests SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusalas” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

RUNĀ SPECIĀLISTS

Pusaudžu psihiskā veselība pasliktinājusies

Emīls Ūdris, klīniskais psihologs un programmu virsvadītājs Pusaudžu resursu centrā:

– Centrā to redzam, un arī pēc Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas un citu ar pusaudžiem strādājošu institūciju datiem var spriest, ka ir pieaudzis pieprasījums pēc mentālās veselības speciālistu palīdzības. Arī vairākas aptaujas parāda, ka pusaudži savu mentālās veselības stāvokli nevērtē īpaši labi – grūtības pieaug. Salīdzinājumā ar pirms-epidēmijas laiku pašsajūtas novērtējums ir sliktāks.

Centros gadījumu skaits pieaug, un daudzi ir nopietni – tādi, kuros grūtības ir lielas. Tas atbilst situācijai, jo tā ir sarežģīta ne tikai jauniešiem, bet arī visai sabiedrībai. Līdz ar to pusaudžiem grūtāk no citiem saņemt palīdzību un atbalstu.

Tagad izteiktākas nekā iepriekš pusaudžiem ir garastāvokļa grūtības: nomāktība, enerģijas un motivācijas trūkums, aizkaitināmība, nespēja saņemt un iesaistīties mācībās. Samērā daudz ir gadījumu, kad jūtama trauksme. Samērīga trauksme ir normāla parādība, bet, ja ir pārāk liela un jau traucē bēdīt ikdienas pienākumus, tad tā ir problēma.

Par to jārunā. Īpaši vecākiem ir jāizskaidro bērnam, kas notiek, kāpēc tā notiek. Jāmēģina jaunietim palīdzēt un viņu atbalstīt, lai viņš labāk izprastu, kāpēc dažādus noteikumus vajag ievērot. Jāskaidro, ka tas nav stāsts tikai par viņu pašu, bet par visiem cilvēkiem. Ka jaunietis nav atbildīgs tikai par sevi un ka viņa rīcībai jābūt rūpēm par sabiedrību kopumā. Fokuss jāpavērš uz āru. Jāvedina runāt par izjūtām. Runāšana palīdz, un tā var arī tikt atklāts kāds sarežģījums. Emocijas tiek izliktas uz āru, un jaunietis ar tām vairs nedzīvo viens.

Pētījumos parādās tas, ka nozīmīgs trauksmes avots ir skola. Neziņa par to, vai mācības būs attālināti vai klātienē, par to, kā darbu organizēt pašam. Valsts lēmums par klātienes mācībām visu laiku tiek atlikts. Jaunietis domā, ka vēl tikai mēnesis, bet tad atkal termiņš tiek pārlīkts uz priekšu. Lai tas nebūtu papildu

stresors, par to jārunā. Jāpaskaidro: pastāv arī iespēja, ka attālinātas mācības būs līdz gada beigām. Svarīgi, cik atvērti spēj būt skolotāji, vai aicina jauniešus sarunāties par to, kā viņi spēj mācībām koncentrēties, cik viņus atbalsta vecāki.

Ja kāds jaunietis var sev dienas ritmu saorganizēt, koncentrēties un būt patstāvīgi motivēts, tas ir labi. Bet tāda spēja vairumam jauniešu nav tipiska. Tādēļ jāpārdomā ar to, ka daudziem var būt grūti un ir nepieciešams pieaugušais, kurš palīdz.

Sadarbībā ar motivācijas programmu MOT 65% jauniešu aptaujā atzīst, ka ar mentālās veselības problēmām saskārušies pēdējo divu nedēļu laikā, un tikpat daudzi norādījuši, ka jūtas sliktāk nekā pirms pandēmijas. Tāpat Pusaudžu resursu centrā, salīdzinot ar laiku pirms gada, pieprasījums ir trīs reizes lielāks.

Ko jaunietis var darīt pats, lai psihiskā veselība saglabātos laba? Sakārtot ikdienas struktūru. Ir svarīgi, lai būtu dienas plāns, kad līdzīgā laikā ik dienu viņš iet gulēt, ceļas, ēd, mācās, atpūšas. Svarīgi, lai ir iekļautas fiziskās aktivitātes un atslodze. Tās ir ļoti svarīgas, ja domājam par preventīvām darbībām. To līmenis ir būtiski krities. Miegas ir ļoti svarīgs. Tā kā daudz laika pavadām mājās, daudziem robežas ir izplūdušas – jaunieši mēdz pārāk ilgi sēdēt pie ierīcēm un no rīta nevar piecelties. Miega kvalitātes izmaiņas ir viens no sarežģījumiem šajā periodā. Tas samazina resursus un jaunieša spēju tikt ar situāciju galā.

* Psihisks; attiecas uz psihi, apziņu

LASĪTĀJS VAICĀ

Kāpēc vērti ciet?

Lasītāja jautā, kāpēc Kuldīgā vērti pie Aleksūpītes koka tiltiņa aiz viesnīcas *Metropole* ir ciet. Kad tie atkal būs caurstaigājami?

Kalna ielā 14, uz kura atrodas minētais žogs, norit ēkas remonts un būvniecība. Īpašnieks Toms Egle komentē: „Mūsu plāns ir vērtus turēt vaļā, lai izeja ir publiska, tomēr šobrīd tie ir aizvērti, jo notiek aktīva būvniecība. Tur rok komunikācijas, norit teritorijas labiekārtošana, tāpēc tur atrasties var būt bīstami. Vērtiņi tiks atvērti tajā brīdī, kad cilvēkiem staigāt būs droši.”

Elisa Rudzīte

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai kopš pandēmijas sākuma vairāk laika pavadāt mājās un tādēļ ir palielinājies elektrības rēķins? Kā elektrību taupāt?

Līga Knopkena, biroja vadītāja:
– Rauju ārā no kontaktligzdām visus vadus, televizoru slēdzu tikai tad, kad tiešām kaut ko skatos, nevis ļauju, lai skanētu fonā. Nevarētu teikt, ka es būtu pedantiska ekonomētāja, jo telefona lādētāju gan atstāju piespraustu pie elektrības visu laiku, kaut gan ir dzirdēts, ka tas vads kaut ko patērē. Cenšos domāt par savām darbībām. Neteiktu, ka rēķini ļoti auguši, jo elektrības patēriņš ir tāds, kāds bijis, bet kovida dēļ kriptiņu vairāk laika mājās iznāk pavadīt. Neatstāt gaismu ieslēgtu ir paradums no laika gala. Spuldzes mājās visas ir ekonomiskās, vīrs nesen nomainīja. Bet es labāk turos pie mājīgi dzeltenā gaismas toņa, nevis slimnīcas spoži baltā.

Sandra Strēlniece, sētniece:

– Elektrību taupu, tehniku slēdzot iekšā tikai tad, kad vajag. Tagad laiks ir gaišs, un nevajag to elektrību tik daudz. Tāpat vakaros ir patīkami sveču gaismā pasēdēt – nekādas vainas. Ledusskapis, protams, ieslēgts visu laiku. Televizoru neskatos – uz to sanāk ietaupīt, jo man tās muļķības negribas ne redzēt, ne dzirdēt. Spuldzes ir ekonomiskās. Man tāds darbs, ka vairāk laika mājās pavadīt neiznāk. Rēķini tāpēc nav mainījušies.

Inita Šmite, mamma:

– Īsti jau netaupu, bet zinu, ka var taupīt, skatoties aplikācijā, kas rāda, kuros laikos elektrības patēriņš ir mazāks, kad var mazgāt veļu, slēgt iekšā trauku mazgājamo mašīnu vai darīt citas lietas. Mājās to vēl neesam ieviesuši, bet esam apsprieduši, ka vajadzētu. Pēdējā laikā rēķini ir auguši – nezinu, vai kovida dēļ vai varbūt tarifs mainās. Vēl pirms gada maksāju krietni mazāku summu. Nomainīju operatoru: tagad ir *Tet*, pirms tam bija *Latvenergo*. Skatījos nesen kilovatu patēriņu, un tas it kā nebija mainījies, bet elektrības rēķins gan audzis.

MUMS ZVANA

Vai drīkst apciemot radus pensionātos?

Kāds Kuldīgas iedzīvotājs interesējas, vai ir atļauts apmeklēt radniekus, kuri atrodas pensionātā. Ja jā, kas jāievēro?

Lasītāja jautājumu *Kurzemnieks* pārdresēja Labklājības ministrijai. Sociālo pakalpojumu departamenta direktors Aldis Dūdiņš skaidro, ka, ārkārtējai situācijai beidzoties, arī turpmāk jāievēro virkne ierobežojumu Covid-19 izplatības mazināšanai.

Apmeklējumi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādēs atļauti tad, ja tur nav izsludināta karantīna un ja tuvinieks 14 dienu laikā nav bijis valstī, uz kuru attiecināma īpaša piesardzība, ja nav bijis ciešā saskarē ar Covid-19 slimnieku vai tādu cilvēku, kurš atrodas mājās karantīnā, arī tad, ja nav Covid-19

MUMS JAUTĀ

Var vienoties vai arī tiesāties

„Kāda atšķirība, vai laulību šķir pie notāra vai tiesā?” jautā kāda skrundeniece.

Likums paredz, ka laulību pie notāra var šķirt tad, ja starp pusēm nav strīda par mantu un ir rakstiska vienošanās par kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem. Šķiršanās izmaksās ap 100 eiro.

Ja laulātie par iepriekš minēto nespēj vienoties vai arī viens no viņiem nepiekrīt šķirties,

Lāsma Muižniece, veikala *Home Deco* īpašniece:

– Par elektrības patēriņu nedomāju: kāds rēķins atnāk, tādu samaksāju. Īsti jau tā nesanāk vairāk laika pavadīt mājās, jo es nevienu dienu neesmu veikalu aiztaisījis ciet. Man tas kovids ikdienā nav neko mainījis – trenējos, vingroju, un viss tāpat notiek.

Nansija Linde, uzņēmēja:

– Protams, elektrību taupu. Neko lieku neslēdzu, izmantoju tikai nepieciešamo. Zobus tīrot, ūdeni netecinām, bet tas ieradums jau bija pirms kovida. Vai zināt, kā var ietaupīt?

Staigājot pa mežu. Es ļoti daudz laika pavadu dabā, tāpēc man rēķini nav auguši, jo mājās esmu diezgan maz.

Maira Štofregena, skolotāja:

– Man operators ir *Tet*, un elektrības rādītājiem diemžēl līdzī nesekoju, bet vajadzētu. Pirms tam bija *Latvenergo*,

bet tur visu laiku uzradās mistiski rēķini, tāpēc arī operatoru nomainījām. Ielikām siltās grīdas, bet lielas izmaiņas rēķinos nevar redzēt. Visu laiku turas vienmērīgi. Paši vēl nobrīnījāmies, jo parasti apsildāmās grīdas ir dārgas, bet mums vannas istabā ir, un var teikt, ka ļoti izdevīgi. Tā jau cenšamies elektrību slēgt ārā, bet, pa māju dzīvojoties, varētu par to padomāt vairāk. Kopš kovida sākuma nemaz tā nav, ka vairāk laika pavadām mājās, jo darbs abiemi ar vīru tāpat ir. Spuldzes mums ir LED, tās īpaši dārgās. Vīrs speciāli nomainīja visā mājā, lai izdevīgāk. Dārgi ir nopirkt, bet vismaz ilgi un ekonomiski kalpo.

Katrīna Blaua, Elisas Rudzītes foto

simptomu (tai skaitā temperatūras).

Vienā reizē var ierasties ne vairāk kā viens cilvēks, ja vien apmeklētāji nav vairāki ģimenes locekļi no vienas māsaiņniecības. Labvēlīgos laika apstākļos ieteikts tikšanās organizēt iestādes apkārtnē, dārzā vai lapenē, ievērojot 2 m distanci.

Pirms tam jāsažinās ar iestādes vadību un jāvienojas par laiku. Gan klientam, gan tuviniekam jānodrošina maska un dezinfekcijas līdzekļi, jāuzrauga to lietošana. Ja tikšanās organizēta īpaši apmeklējumu telpā, kur caur stiklu var sarunāties pa telefonu, vai tad, ja tiek izmantoti citi tehniski līdzekļi, maska nav jālielk.

Alberts Dinters

Jolanta Hercenberga

Darba un ideju daudz, jāturpina iesāktais

Pēc ziemas vairākos būvobjektos Kuldīgā darbs tiek atsākts, un pirmie rindā ir pērn iesāktie remontdarbi Gravas un Dārza ielā, Zaļajā ielā un 1905. gada ielā.

Bet nupat parakstīts būvniecības un būvuzraudzības līgums par Rumbas pagasta pārvaldes ēkas *Atvasītes* pārveidi.

PĀRTRAUKUMS BEIDZIES

Iestājoties ziemai, tiem āra objektiem, kurus nepabeidza rudenī, noformēts tehnoloģiskais pārtraukums. „Ir tādi laika apstākļi, kuros konkrētus darbus drīkst darīt, un tādi, kuros ne,” stāsta Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja Dace Šēle. „1905. gada ielā nevarēja turpināt bruģēšanu, Gravas ielu nevarēja tālāk pārbūvēt, bet Zaļajā ielā – klāt otro asfalta kārtu. Zaļajai ielai ir Eiropas finansējums, un iela tiek būvēta uzņēmējdarbības atbalstam. Ir arī projekts Zāģu ielai, bet tas vēl ir saskaņošanā. No kvotas, kas mums pieejama fondos, pēc iepirkuma bija radies ietaupījums, tāpēc projektējām klāt vēl daļu no Zāģu ielas, lai finansējumu izmantotu.”

Kuldīgas attīstības aģentūras darba kārtībā ir 70–80 ieceru.

Pārtraukums bija vēl citos objektos: autostāvlaukumā pie pirmsskolas izglītības iestādes *Bitīte*, kā arī Kuldīgas–Skrundas šosejā, kas ir projekts kopā ar *Latvijas Valsts ceļiem*. Aģentūras daļa ir apgaismots gājēju un velosipēdistu celiņš no rotācijas apla līdz pagriezienam uz Ābeļciemu. Tur darbs atsāksies šonedēļ.

DAŽĀDI UZLABOJUMI

D.Šēle turpina: „Pašreiz tiek strādāts pie ieceres, kurā Pārventas pusē pie vecā tilta jāierīko apgaismota gājēju pāreja ar pacēlumu jeb ātruma slāpētāju, kāds jau atrodas pie mūzikas skolas. Tas nepieciešams tādēļ, ka ir liela tūristu plūsma un intensīva satikme. Tāpat tiek gaidīts Valsts vides dienesta atzinums Ventas rumbas izgaismošanai.”

Plānots ierīkot tualeti pie kafejnīcas *Pilādītis*. Darbs notiek arī tilta otrajā pusē, kur tiek atjaunotas nolietotās koka kāpnes un margas. Vēl jāatjauno ietve ap

Sv. Katrīnas baznīcu. „Savulaik to būvējot, flīzes noklātas, bet nav ielikti bortīni, un tās slīd uz visām pusēm – pa tām grūti iet. Ir izstrādāta būvniecības dokumentācija, izsludināts iepirkums, un rezultāti tiek vērtēti,” skaidro speciāliste.

Savukārt Putnudārzā, Darba un Strēlnieku ielā, tiks ierīkots ūdensvads un kanalizācija. Vēl plānots ielā, kurai blakus atrodas Pilsētas dārza strūklaka, ar cieto segumu noklāt brauktuvi, kas slapjā laikā ir dubļaina.

STRŪKLAKAI IR CERĪBA

Rit darbs arī pie strūklakas atjaunošanas 1905. gada parkā. „Sākumā domājām – Anniņu (tēlnieces Līvijas Rezevskas darināto skulptūru – aut.) notīrīsim, baseinu iztīrīsim, mehānismu salabosim, un viss kārtībā. Bet tā nebūt nav. Padomju laikā strūklaka darbojās, jo līdz tai bija atvilkts ūdensvads, pa kuru plūst dzeramais ūdens. Katru rītu ūdens tika pieslēgts un vakaros noslēgts. Tas satecēja ba-

seinā un tālāk – notekūdeņu sistēmā. Tagad šādi baseini neatbilst prasībām un ir bīstami. Ir plāns, ka tas būs nevis padziļināts, bet gan paaugstināts baseins, lai tajā nevar iekrist bērni, līdzīgi kā Rātslaukumā. Apskatot Anniņu, atrasta plaša, ir iesaistīti skulptūru speciālisti, kā šo problēmu novērst,” skaidro D.Šēle.

LAI BĒRNIEM IR, KUR SPĒLĒTIES

Novadā tiks īstenots liels projekts par astoņiem rotaļu laukumiem. Pieci būs pilsētā, trīs – pagastos: Kurmālē, Turlavā un Padūrē. „Vēl tiks atjaunots skeitparks Pilsētas estrādē, mazliet tālāk pie dīķīša pļavā – arī asfalta velotrase. Tas gan atkarīgs no cenas un tā, vai izdosies saņemt kredītu,” stāsta speciāliste.

„Tūlīt ekspluatācijā varētu nodot Kuldīgas 2. vidusskolas pārbūves otro kārtu. Papildus cīnāmies par finansējumu bērnu un jauniešu centram. Savulaik Valsts

kontroles atzinumā bija norādītas vairākas lietas, kas jānovērš. Bīstamās lietas tika novērstas, bet tas nemaina faktu, ka ēka nolietojusies. Apmetums krīt, mansards, kurā bija dzīvokļi, nav izmantojams, jumts tek – nevar salāpīt, ir jāmaina. Būvprojekts izstrādāts, un ir rasti labi risinājumi. Ir iecere labiekārtot arī pagalmu, kas pašlaik nav izmantojams. Plānots iebūvēt liftu, lai nodrošinātu pieejamību. Kontroltāme nav virs trīs miljoniem, kā prognozēja projektētāji, bet ir 2,5 miljoni eiro. Patiesais skaitlis būs zināms tad, kad izsludināsim iepirkumu un no būvniekiem saņemsim piedāvājumus,” skaidro D.Šēle.

RŪPĒS PAR LAUKU CEĻIEM

Darbs turpinās arī pagastos. „Izdēvās iegūt valsts aizdevumu kovida seku mazināšanai, un Aizdevumu padomei papildus esam iesnieguši jaunu pieteikumu. Tad varētu sākt atjaunot vēl 13 kilometrus ceļu. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija šo finansējumu ir akceptējusi.”

Inta Jansone

Kuldīgā nodeg šķūnis un daļa mājas

Ēku Kuldīgā, Ventspils ielā, jau pērn martā skāra liesmas no degoša auto. Toreiz izdevās nelaimi likvidēt ātri un sienas apsvila nedaudz. Nu uguns māju postījusi pamatīgāk.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pirmdien 6.04 saņēmis izsaukumu uz Kuldīgu – vecpilsētā, pagalmā aiz nama Ventspils ielā 27, paaugstinātas bīstamības ugunsgrēkā nodedzis šķūnis un degusi arī blakus ēka.

Sirēnas dzirdējuši un lielus dūmus redzējuši arī aculiecinieki. Kad ugunsdzēsēji ieradušies notikuma vietā, atklājies, ka deg šķūnis (150 m²) un blakus mājas jumts tādā pašā platībā. Kopumā strādājušas četras autostacionāras. 7.21 ugunsgrēks lokalizēts.

Kā ap desmitiem no rīta pārliecinājās *Kurzemnieks*, darbs tur vēl turpinājās. Ugunsgrēks sācies šķūnī, kas nodedzis pilnībā, un liesmas pārmetušās uz ēku. Tur sastaptā mājas daļas bijusi īpašniece Ingrida Bagdonavičiene pastāstīja, ka savu pusi ēkas pērnrudden pārdevusi, bet iekšā vēl bijušas dēla mantas. Ugunsgrēka iemeslu viņa nezināja.

Jāatgādina, ka pagājušā gada martā pie šīs pašas ēkas tika nodedzināta automašīna *Mercedes*, arī tad liesmas skāra ēku. Toreiz spēkrata īpašniece I. Bagdonavičiene *Kurzemniekam* sacīja: viņa ir pārliecināta, ka notikusi ļaunprātīga dedzināšana. Brīdī, kad tā sākusies, dēļ gājīs skatīties, kas staigā gaitenī. Laukā ieraudzījis, ka zem auto jau izplātējušas liesmas, un licies, ka zem tā kaut kas degošs pamests speciāli. Atriebību biznesa dēļ viņa toreiz izslēdza un izteicās, ka kāds vienkārši gribējis paskatīties, cik ātri sadeg auto.

Alberta Dintera teksts un foto

Īpaši ķers ātruma pārkāpējus

No 19. līdz 25. aprīlim Eiropas Savienības valstīs tiks organizēta Eiropas Ceļu policijas tīkla *Roadpol* akcija *Atļautā braukšanas ātruma kontroles nedēļa*. Arī Latvijā Valsts policija tam pievērsīs pastiprinātu uzmanību.

Visaktīvākā būs trešdiena, 21. aprīlis, kad no sešiem rītā 24 stundas visā valstī būs pastiprināta kontrole, sabiedrības uzmanību pievēršot tam, ka atļautā ātruma pārsniegšana apdraud satiksmes drošību.

Alberts Dinters

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Pavasari dullums galvā biežāk

12. aprīlis. Liepājas ielā satiekam divus pārmēru iereibušos, abi tiek pie protokola. Izsaukums uz kādu māju: kāpņu telpā nav savākti dzīvnieku mēsli. Ar īpašniekiem notiek pārrunas. Mums sūdzas, ka pie uzņēmuma *Stiga RM* uz ietves esot dubļi. Noskaidrojam, ka ietves tīrītāji jau sarunāti un viss tiks sakopts. Padūrē pret zīmi iebraukts auto, ar vadītāju notiek pārrunas. Vakara pusē ziņo, ka Planīcas ielā regulāri pulcējas jaunieši. Aizbraucam uz norādīto adresi, bet tur ir tikai divi. Tas nav pārkāpums, tomēr pulcēšanās ierobežojumus izskaidrojam.

13. aprīlis. Naktī zvana ugunsdzēsēji, vai varam palīdzēt iecelt atpakaļ gultā sievieti, kura no tās izkritusi, bet beigās dzēsēji to izdara paši. Rumbas pagastā kāds nelikumīgi dabā noplūdina notekūdeņus. Atkal tikšanās ar mums zināmu vīru, kurš bieži ir žvingulī. Pēc medicīniskās apskates pasniedzam protokolus. Izsaukums uz Pelciem, kur kāda meitene uzvedas ļoti agresīvi. Tiek iesaistīti gan mediķi, gan Valsts policija.

14. aprīlis. Tumšajā laikā pie veikala *Saulīte* sienas stutē

mums zināma sieviete, nogādājam mājās. Kriminālpolicija lūdz patrulējot pievērst uzmanību aizdomīgiem cilvēkiem, jo Ventas ciemā aizdedzināta automašīna. Aizputes ielā pārlieku iereibis vīrietis ieklīdis svešā sētā. Izsaukums uz Ventspils ielu, kur staigājot vīrietis ar kailu dzimumlocekli. Ziņojam Valsts policijai. Rātskunga ielā alkohols ņēmis virsroku pār kāda vīrieša prātu – nākas viņu vest uz izolatoru.

15. aprīlis. Sociālais dienests lūdz kādu sievieti nogādāt slimnīcā. Atkal izsaukums uz Stendes ielu un sūdzība par mums zināmo smago auto, kas traucējot satiksmi, tomēr tas ir novietots atbilstoši likumam.

16. aprīlis. Smilšu ielā vairāki lieto alkoholu – visiem protokolli. Mucenieku ielā cilvēks guļ pie lielā ozola, vedam mājās. Arī Parka ielā kāds pārlieku apreibus sēž ielas malā. Zvans no slimnīcas: uz mājām jāaizved vēl kāds iereibušais, arī viņam pasniedzam protokolus.

17. aprīlis. Zvans: Raiņa ielā tiek sisti logi. Aizbraucam – viena rūts izsista, bet nav neviena sitēja. Pilsētas laukumā divi

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas inspektors **Vilnis Strods**.

vīrieši lieto alkoholu. Arī Sakņu ielas malā vairāki ir reibumā, bet brīdī, kad piebraucam, viņi neko nepārkāpj. Kājnieku patruļa dodas apgaitā pa pilsētu, bet pārkāpumu nav. Izsakām četras brīdinājumus autovadītājiem Stendes ielā. Tad ir vairāki zvani par pārlieku iereibušajiem – sarakstām protokolus. Atgriežamies Stendes ielā, jo nu satiksmi traucē jau citi autovadītāji. Vīrietis zvana, ka mātesmāsa neatdod viņa bankas karti. Vienojamies, ka to vīrietis mēģinās atgūt tad, kad būs izgājis reibums.

18. aprīlis. Gaismas ielā kāds klausās skaļu mūziku un traucē citiem gulēt. Dzīvoklī mūsu klātbūtnē mūzikas iekārta izslēgta. Uz mājām nogādājam agresīvu jauniešu, kurš draudējis sist garāmgājējus. Rendas pagasta Ozolos kāds ieradies ar taksometru un paziņojis, ka viņa dzīvesvieta tagad būs tur esošais grausts. Aizvedam uz iecirkni; kad atskurbst, nogādājam patversmē Kabilē. Pienāk signāls: tūristu vilcieniņa *Ludis* pasažieriem nav sejas masku. Vadītājam izskaidrojam viņa atbildību.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Audzē ēdamu lupīnu

Aivim Ozolam tāpat kā citiem zemniekiem tūlīt sāksies aktīvākais lauku darbu posms. Lai arī viņš dzīvo Turlavā, darbības centrs ir Laidu pagasta Vanga. Pārējo vidū Aivis izceļas ar to, ka uz lauka sēj ne vien rapsi un kviešus, bet arī cilvēku uzturā lietojamas lupīnas.

Turlavnieks Aivis Ozols Laidu pagastā audzē pārtikā lietojamu lupīnu, kas tiek eksportēta uz Vāciju. Tuvākajā apkaimē neviens cits zemnieks to nedarot.

Lielākā daļa pazīst tās, kas zied grāvmalēs. Vēl ir tādas, ko izmanto zaļbarībai, – garas, izaug līdz pusotram vai diviem metriem. Un ir lupīna pārtikai – tās pupiņas pēc skata atgādina soju, bet ir daudz veselīgākas. Kādreiz lupīna Latvijas laukos esot audzēta, bet nedaudz.

Aivis ar šo augu sācis strādāt pirms trim gadiem, un pašlaik ar to būs apsēti 40 hektāri. Lupīna izdevīga tādēļ, ka ir ļoti izturīga, aug zemē, kurai ir slikts pH līmenis. Labums tāds, ka šis augs pie saknēm veido pH uzkrājumu. Kad laksti tiek iearti zemē, tā tiek bagātināta, un nākamajā gadā laukā var sēt jau cimpelīgākas kultūras. Slogs pilnvērtīgam darbam

ar lupīnu ir tāds, ka Latvijā atļauts ļoti maz preparātu, kurus nezaļu apkaršanai izmantot tā, lai nekaitētu ražai. Līdz ar to tie ir dārgi.

Lupīna skaitās ziemeļu soja, un tiek mēģināts ražību paaugstināt, jo ir pieprasījums Vācijā, uz kuriem arī tiek sūtīta visa raža. Pašmāju uzņēmējiem par to vēl intereses neesot. Aivim tam izskaidrojuma nav, lai gan Vācijā ar to visi mākot pelnīt. Arī dienvidu valstīs ēdamās lupīnas pupiņas esot ļoti iecienītas.

Runājot par aizvadīto pandēmijas gadu, A.Ozols atzīst, ka tas bijis interesants. Vislielākās izmaiņas jūtamas saziņā ar dažādām iestādēm, jo nu tā ir pilnībā elektroniska.

Pandēmijas gads pārdzīvots

Paša Laidu centrā nelielā veikalā iedzīvotāji var iegādāties sev nepieciešamo, un, kā stāsta veikala un zemnieku saimniecības *Nogāži* īpašniece Daina Meistere, iepriekšējais gads īpašus zaudējumus nav nesīs.

Saimniecība spējusi ārkārtējās situācijas nosacījumiem pielāgoties. Laukos veikaliem bijis vieglāk, jo apkāmes ļaudis, sākoties Covid-19 laikiem, pasākuši mazāk braukt uz pilsētu un devuši priekšroku vietējām tirdzniecības vietām: atnākot, nopērkot nepieciešamo – un uz mājām. Arī laiks, kad spēkā bija dažādu preču

pārdošanas aizliegums, pārdzīvots samērā viegli. Tagad īpašnieki jau pieraduši preču klāstu ātri papildināt ar to, ko cilvēki prasa.

D.Meistere saka: arī ar masku lietošanu un pircēju skaita ievērošanu viss rit raiti, jo cilvēki saprot, ka tas ir pašu drošībai. Jā, esot gadījies, ka kāds pārlietu iereibis sākotnēji nav gribējis sejas masku lietot, bet pārdevēja ātri vien viņu pārliecinājusi par pretējo. Tā ārkārtējā situācija esot pārdzīvota bez lieliem satricinājumiem.

Skolēni izmanto konsultācijas

Laidu pamatskolā devīto klasi beigs septiņi audzēkņi. Lai arī diagnosticejošie darbi, kurus šogad viņi izpilda eksāmenu vietā, gala atzīmi neietekmēs, bērni to cenšas darīt pēc iespējas labāk.

Kā atzīst direktore Elita Tisjaka, ar mācībām veicas dažādi – ir pa kādam neizpildītam darbam, kas piemirsies, tomēr visi cenšas. Attālinātais process visus nogurdinājis, un bērni ar lielāko prieku izmanto iespēju ierasties uz klātienē konsultācijām. To dara ne vien tie, kuriem šogad skola jābeidz, bet arī citu klašu audzēkņi.

E.Tisjaka stāsta, ka lielu artavu dod

vecāku interese par konsultācijām, jo viņi par tām zvana un prasa. Direktore pateicas arī pagasta pārvaldei, kas nodrošina transportu, lai katrs bērns tiktu līdz skolai.

Pedagogiem pienākusi viņu kārtā saņemt poti pret Covid-19, un E.Tisjaka atzīst, ka visi tam nav piekrituši. Iemesli esot dažādi, lielākoties cilvēciski, jo arī te attieksme pret vakcināmu esot atšķirīga. Kāds vēlas nogaidīt, tomēr lielākā daļa tāpat kā citās skolās potēties piekritusi, jo vēlas atgriezties pie normālas dzīves – ja ne šajā, tad nākamajā mācību gadā.

Lidmašīnas nolaidās bibliotēkā

Aprīlī Laidu bibliotēkā apskatāma Sermītē dzīvojošā Mārtiņa Pizika radītie lidmašīnu modeļi. Četrus tur izliktos lidaparātus viņš darinājis savām rokām.

Kopš došanās pensijā Pizika kungs ir izgatavojis desmit. Interese par lidmašīnām radusies jau bērnībā, kad, atrodoties izsūtījumā, viņš tuvumā lidmašīnu redzējis pirmo reizi. Kopš tā laika parādījies sapnis, ka kādreiz lidos viņš pats. Kad atgriezies Latvijā, sācis iet skolā Kazdangā, un tur pedagogs Jānis Klucis pamanījis puikas attapīgo galvu un zelta rokas. Ņēmis savā paspārnē un mācījis gan gleznošanu, gan kokapstrādi.

Kad Mārtiņam apritējis 18 gadu, viņš iestājies Čtravā bāzētajā avioklubā, jo gribējis lidot ar planieriem. Kā stāsta M.Piziks, ārsts no sākuma nav gribējis dot atļauju, jo bijušas problēmas ar ausi, beigu beigās tomēr atļāvis, tomēr liktenis sagriezies tā, ka ar lidaparātu pats izlidojis vien pāris reizi.

Kungam visos laikos bijis ķēriens kaut ko konstruēt, radīt, jo savulaik pēc saviem rasējumiem viņš sācis izgatavot taupības krāsnīšas, bet, tā kā nav bijis iespēju iegūt drošības sertifikātu, šo rūpālu nācies beigt. Vēl pie viņa izgudrojumiem var pieskaitīt paša konstruētus ratiņus, ar kuriem pat uz daudzstāvu mājas trešo stāvu var uzvilkt ievērojamu daudzumu malkas – lai nav jāstiepj ar rokām.

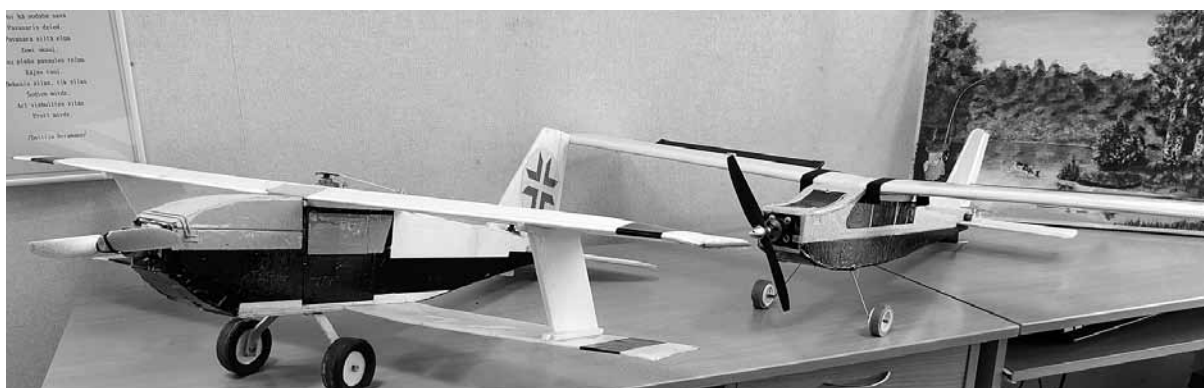
Nopietna aizraušanās ar lidmodeļiem sākusies pirms sešiem gadiem, jo, kā pats saka, nevarot nosēdēt mierā. Taisnības labad jāpiebilst, ka kungs savu pirmo modeli izbūvējis jau padomju gados, bet tas taisīts no koka skaliem un nav lidojis tā, kā autoram gribējies. Mūsdienās rasējumi tiek meklēti interneta dzīlēs, un uz papīra tos izdrukāt palīdz bērni. Kad rasējumi rokās, tie tiek pārzīmēti uz būvniecības veikalos pirktā, viegla materiāla, un tad to līmē kopā. Visām lidmašīnām ir elektromotors, un tās lido. Elektrotehniku M.Piziks pasūta interneta veikalos, vienīgi viņu neapmierina neprognozējams pasūtījuma gaidīšanas laiks.

Pie lidmašīnu vadīšanas gaisā pats vēl roku nav piešāvis – to darot citi cilvēki. Bet *Kurzemniekam* viņš nodemonstrē vairākus video, kuros redzams, ka ar viņa saliktajiem lidaparātiem debesīs var paveikt gana sarežģītus trikus.

Lidmodeļu izstādē Laidu bibliotēkā apskatāma līdz mēneša beigām, un īpašā burtnīcā ikviens var atstāt autoram ierakstu.

Ja multfilmas *Ledus laikmets* vāverei būtu sapnis lidot, tad ar Mārtiņa Pizika veidotajiem lidmašīnu modeļiem to varētu darīt.

Labais pavasara nemiers sauc

Kādas ir pieprasītākās augļkoku un ogulāju šķirnes? Kas jāzina par tomātu audzēšanu? Kādus krāšņumaugus izvēlēties visai vasarai? Atbildes uz šiem un citiem jautājumiem sniedz mūspusē atzīti dārzkopji.

Klūģu krāšņais piedāvājums Kuldīgas tirgū.

Saimniece Gundega kārtro nākamo dēstu kravu vešanai uz tirgu, izlasot jau ziedošās atraitnītes.

„Aptuveni šādu malkas kaudzi katru pavasari pāris mēnešos izkurinām, apsilodot siltumnīcas,” stāsta alsundznieks Māris Klūģis, stumjot uz dārzu kārtējo malkas ķerru.

Māris rāda, ka plēves būdās durvīm aizklājis priekšā melno plēvi un tās dēļ saulainās dienā diļa ūdens plastmasas tvertnē uzsilstot no deviņiem līdz pat 15 grādiem. Sildīšanai nav jātērē elektrība, lai varētu stādus laistīt.

Latviešu augļudārzi mainās

Pēdējā laikā arvien pieprasītākas ir pašmāju augļkoku un ogulāju šķirnes, novērojis Kurmāles pagasta zemnieku saimniecības Taurkalni dārzkopis Guntis Kormis.

PAŅEM LIELTIRGOTĀJI

No noliktavas jau izdota daļa jauno kociņu, kas izrakti pērnruuden un iezītiem līdz pavasara pārdošanai. Tādu prakti dārzkopis atzīst par labāku. Pēdējos gados stādus vairumā pērk lieltirgotāji, tādējādi audzētājam pašam nav vajadzības uz tirgu braukt. Sava niša vēl palikusi mazumtirdzniecībai – var atbraukt te pēc stādiem, vienlaikus saņemot bezmaksas konsultāciju. Lielām platībām pasūtījums tiek pieteikts jau iepriekš.

KOPĀ IZDOMĀ

„Pastāvīgie klienti pasaka skaitu un to, cik no katras šķirnes vajag, un es to izaudzēju, bet attiecībā uz šķirni nevaru neko ietekmēt,” tā dārzkopis. „Vairumtirdzniecībai piesaka

700 stādu un vairāk. Mazumtirdzniecībā pērk pa pieciem septiņiem kociņiem vai krūmu stādiem pēc paša izvēles. Mazdārziņu kopēji bieži vien prasa padomu: kāda šķirne garšīgāka, saldāka; kad augļi ienākas; kurus var ilgāk uzglabāt. Tad kopā kombinējam. Bet ir arī tādi, kas atbrauc un pasaka konkrēti, ko grib.”

NO JAUNĀ NEBAIDĀS

G.Kormis atzīst, ka gaume ar gadiem mainās. Savulaik ļoti populāra bijusi igauņu šķirne ‘Telisāre’. Daudzos dārzos tā vēl aug, neslimo, labi ražo, bet jaunus stādus neviens vairs nepieprasa. Tāpat ‘Filips’, ‘Rīgas rožābele’, kas savulaik sezonā iztirtgota simtiem, tagad tiek pārdotas labi ja pa desmit ābelītēm. Nāk vietā jaunas šķirnes, un īpaši pieprasītas ir latviešu: ‘Gita’, ‘Ligita’, ‘Ella’, ‘Monta’, ‘Roberts’, ‘Agra’, ‘Dace’. Tās jau

pārbaudītas lielražošanā, un arī mazdārziņu kopēji sāk novērtēt.

PERSIKS PLŪMI IZKONKURĒ

Tāpat noiets ir bumbierēm, plūmēm, bet strauji palielinās ogulājiem: kādreiz upenēm bija viena šķirne, tagad vismaz četras. Un lielākā daļa šopavasara no Taurkalniem jau iztirtgota. „Interese ir par kādreiz eksotiskajām šķirnēm,” turpina dārzkopis. „Persikus ļoti prasa. Valrieksti interesē, bet ar tiem tāda lieta, ka pērn nebija ražas un nevarējām iegūt sēklas. Negribam iepirkt nezināmas izcelsmes stādus – audzējam paši, jo tā ir drošāk. Par aprikozēm cilvēki interesējas, bet, manuprāt, tā ir mānīšana, jo mums nav tādu klimatisko apstākļu. Aprikoze ziemā var aug, ja tā ir normāla un sals iestājas decembrī. Taču tagad pie mums sals nāk februārī, kad augiem miera periods beidzas. Citi var pārdzīvot, aprikoze nespēj. Persiks var, un to mazdār-

Kurmāles Taurkalnu dārzkopis Guntis Kormis atzīst, ka pandēmija veicinājusi atbilstību vietējā tirgū: mūspusē audzēto augļkoku un ogulāju šķirnes kļuvušas pieprasītākas. Pašreiz laiks stādīšanai ir labs, un jau drīz stādu noliktava būs tukša.

ziņu kopēji tagad pērk pat divreiz vairāk nekā plūmes.”

SĒKLAS NEDĪGST

„Šis pavasaris stādīšanai ir ļoti labs – vēsuma un mitruma pietiek,” teic G.Kormis. „Vasarā gan nevar labu prognozēt. No pieredzes zinu: labs ir gads, ja labi dīgst sēklas. Diemžēl šogad

plūmes dīgst slikti, bumbierēm tās vispār aizgāja bojā. Iespējamā salnas. Bet gan komercdārzu saimnieki, gan mazdārziņu kopēji pie krāsām pavasara laika pārmaiņām ir pieraduši.”

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Darba pilnas rokas

Begoniju, pelargoniju, mandevillu, kalibrahaju, atraitnīšu un dažnedažādu citu puķu, kā arī tomātu, gurķu un citu paprikas stādi pilnā sparā aug Alsungas novada zemnieku saimniecībā Klūģi.

STRĀDĀ TRIJATĀ

Māris Klūģis stāsta, ka ar 1. martu sākas aktīvā sezona, kurā izaudzētie stādi un vēlāk arī paši tomāti, gurķi un citi dārzeņi jau 30 gadus nonāk pie pircējiem tirgū. Pārdošana vairāk ir Māra ziņā, bet sieva Gundega biežāk rosās siltumnīcās. Vecākiem palīdz meita Madara, kura Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā mācās par konditori.

60 TOMĀTU ŠĶIRŅU

„Cetur nebraucam – tikai uz Alsungas un Kuldīgas tirgu,” stāsta Māris. „Puķu piedāvājums mums ir plašs. Vēl tirgojam atraitnītes, bet tūlīt būs viss pārējais. Tomātu un gurķu stādi mums ir tikai tik daudz, cik pašu siltumnīcās varam audzēt. Pa-

rasti ir pāris šķirņu tomāti, bet šogad gribējam paeksperimentēt un nopirkām 60. Cilvēki negrib hibridos tomātus – tie neslimo, ir ražīgāki, bet garša kā veikalā pirtajiem. Nopirkām parastos, saprašanās, kādi cilvēkiem garšo un ko var audzēt vairumā.” Šogad arī papriku piedāvāsim.”

Ritms esot diezgan saspringts: naktī četras jāceļas, lai siltumnīcu kurtuvēs pieliktu malku, no rīta tirgus, bet atgriežoties jau jākrauj mašīnā nākamais vedums. Lai katru augu aplaistītu pēc vajadzības, centrālās laistīšanas neesot. Ja pods, kas karājās, ir viegls, tad jālej. Ja zeme mikla un pods smags, tad var izlaist.

Māris stāsta, ka marta beigās virs centrālāpkuures caurules iestādītie gurķi pēc mēneša jau būšot liekami pašu galdā. Ap 20. maiju tie varētu nonākt arī tirgū. Bet pirmos tomātus saimnieks prognozē piedāvāt uz Līgo svētkiem.

Pērn bažījies, vai kovida dēļ nebūs grūti izaudzēto pārdot, bet pašam par pārsteigumu peļ-

ņas ziņā tas bijis vislabākais gads pēdējo divdesmit laikā. Liela nozīme esot tam, ka valsts robežu šķērsošanai ir ierobežojumi un importa stādu Latvijā kļuvis daudz mazāk.

DZIMTAS MĀJAS

Klūģi ir Māra dzimtas mājas, kurām vairāk nekā 100 gadu. „Bija Sibīrijas laiks, tādēļ dzimtas pārstāvjiem nācās pusgadsimtu te nebūt, bet pirms 30 gadiem es no Rīgas pārcēlos uz šejieni.” Lai arī pats dzimis galvaspilsētā, lauki vilinājuši. Pēc profesijas Māris ir dārznieks, tādēļ nākotni sasaistījis ar šo vietu.

Sieva Gundega stāsta, ka viņai strādāt siltumnīcās ļoti patīk: „Tas man laikam iedzims. Vec-tēvs bija dārznieks, viņa brālis arī. Kad biju maza meitene, cie-mojāmiejs pie vectēva brāļa un redzējām, kā zied puķuzirnīši, rozes. Pie sevis toreiz domāju, ka arī es gribētu puķes audzēt. Nu tas sapnis ir piepildījies.”

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Kā pašam siltumnīcā izaudzēt labus tomātus, stāsta pieredzējusi Kuldīgas dārzkope Mirdza Brencē.

„Tomātiem nu jau vajadzētu būt sasētiem. Ja vēl nav, šis ir pats pēdējais brīdis, lai maija vidū var sākt stādīt siltumnīcā,” viņa stāsta. „Nākamais solis ir piķēšana. To dara tad, kad pēc diġlapiņām izlīdu-

šas jau pirmās īstās lapiņas. Stāda katru savā podiņā, lai iesakņojas kārtīgi. Tiešā saulē nevajag uzreiz turēt – lai aprod ēnānā vietā. Ja nevis izpiķē, bet pa taisno no kastītes stāda siltumnīcā, saknes var nebūt tik stipras. No podiņa izstādītais būs spēcīgāks, izturīgāks.

Kad ir izpiķēts, pēc divām nedēļām var

sākt piebarot. Veikalā barības vielu piedāvājums ir dažāds. Ja stādi aug telpā uz palodzes, tad pa dienām tos var aiznest uz augu māju. Es vienmēr iesaku stādiņus paauklēt. Siltumnīcā daudziem jau aug salāti un citi zaļumi. Kad tie apēsti, tad 20–30 centimetru garos tomātus var stādīt vietā.”

Modē pa jaunam atgriežas vecais

Puķu sētā drīz taps gatava siltumnīca, kurā kļāstīs būs daudzveidīgāks. Saimniece Inguna Lēmane atzīst, ka uz jauninājumiem mudinājuši pircēji.

Pavasaris sācies lēni un vēsi, pārbaudot pacietību puķaudzētājiem, kuri gaida, kad dārzā vai balkona kastē varēs iestādīt kādu krāšņumaugu šai vasarai.

Jau laiciņu Kuldīgā vārtus atkal vēris SIA Vindenieki tirdzniecības laukums Puķu sētā, un pat darbināš tur pircēju daudz. Kas būs sezonas aktualitāte? „Pasaulē notiek pētniecība, lai izveidotu augu šķirnes nenosaka pieprasījumam,” atbild īpaš-

niece Inguna Lēmane. „Kādreiz leduspuķes bija tikai mazas, nu jau ir augstākas un ļoti pieprasītas. Kosmejas: ja atceramies, ka vecmāmiņu dārzos auga tādas milzīgas, tagad izveidotas līdz 30 centimetriem.

Arī dārzkopībā modē atgriežas vecais. Peonijas ir ļoti pieprasītas. Tāpat tirgū atgriezušās hortenzijas ar krāsu daudzveidību. Var jau teikt – modes puķes. Tomēr popularitāti dārzos nenosaka tikai tas, kas ir modē un aug citos

dārzos. Tagad ir informācija un iespēja nopirkt gandrīz visu, ko vēlamies. Vienīgi jāpārbauda, kā tas aug mūsu klimatiskajos apstākļos uzvediesies un kādu aprūpi prasīs.”

Piedāvājums gan dārziem, gan balkonai puķu kastēm ir pietiekams, lai katrs izveidotu sev tikamāko kompozīciju. Ja pašam nav pārliecības, dārzkopji neliegs padomu, kurš aug ar kuru labāk sader. Runājot par krāsām, I.Lēmane atzīst, ka vis-

pirms svarīga gaume. Tieši šī iemesla dēļ selekcionāri bieži vien rada arvien jaunas šķirnes. Taču katrs savā dārzā krāsas kombinē pats – nav īpašas sezonas krāsas. Galvenais ir augu novietojums: ēnas vai saules puse, blakus augi un kopējā krāsu grupa.

„Šobrīd ir tikai pirmās patīkami siltās dienas, taču dārzā rušināties jau var,” piebilst dārzniece.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Priciġo atraitnīšu laiks – tām podos un kastēs patiek tieši vēsajā pavasarī.

Augu, šķirņu un krāsu kombināciju izvēlas katrs pats.

„Stādiņus paauklējiet!”

Mirdzošo diožu maģija

Elisa Rudzīte
Foto no
Elektrum.lv,
Pixaby.com

Mūsu ikdiena nav iedomājama bez mākslīgā apgaismojuma. Pateicoties tam, varam strādāt, ļauties vaļaspriekiem, gatavot ēst un darīt citus darbus arī diennakts tumšajā laikā. Arvien vairāk domājot par energoefektivitāti, ierastajai kvēlspuldzei radītas daudzas alternatīvas, viena no tām – gaismas diožu jeb LED spuldze.

Viens no lielākajiem atklājumiem vēsturē ir elektrība, kas sniedza bezgalīgas iespējas. Diez vai Tomass Edisons un citi zinātnieki saprata, cik lielu ietekmi uz cilvēci atstās kvēlspuldze un mākslīgais apgaismojums kopumā.

Ejot līdzi laikam, mainījās arī spuldzes. Mēs arvien biežāk plašajā piedāvājumā samulstam. Kopš 2012. gada Eiropas Savienībā zemās energoefektivitātes dēļ ir aizliegts ražot un tirgot kvēlspuldzes. Drīz šādu likteni varētu sagaidīt halogēnspuldzes, kas ir gandrīz tikpat neefektīvas, un kompaktās luminiscences spuldzes, sauktas arī par ekonomiskajām, jo to sastāvā ir dzīvsudrabs.

LED – KAS TAS TĀDS?

Elektromontieris Gatis Sedlīņš stāsta, ka vairums cilvēku tagad izvēlas tieši LED spuldzes: „Kvēlspuldzes bija tik sliktas, ka mūsdienās tās vairs neizmanto. Bieži vien izdega jau ieskrūvējot. Arī citas nav diez ko labas – to mūžs ir īss. Pēdējos trīs četrus gadus arī nevienu ekonomisko spuldzi neesmu ieskrūvējis. LED ir labākā izvēle, bet viss atkarīgs no naudas maka.”

Šīs spuldzes ir dārgākas, taču labākas. Tajās gaisma plūst no mazām diodēm. Pirmā diode tika radīta 1962. gadā, taču tā izstaroja sarkano gaismu. Vēlāk parādījās dzeltenās, zaļās un zilās gaismas diodes. Bet tās īsti nevarēja izmantot gan krāsas, gan mazās apgaismošanas spējas dēļ, tāpēc tika lietotas tikai dekoratīviem nolūkiem.

Tikai 2005. gadā izstrādātāji varēja sasniegt pietiekamu gaismas plūsmu, lai šīs spuldzes ražotu kā labu apgaismojumu. Latvijā tās kļuva pieejamas tikai pēc 2007. gada.

Sākotnēji izvēle bija maza, cena – augsta, taču nu tā kļuvusi zemāka un izvēle plašāka. LED spuldze ir par 80–90% efektīvāka nekā spuldžu vecmāmiņa – kvēlspuldze, un tas nozīmē, ka tā deg ilgāk un patērē mazāk elektroenerģijas. Tāpat šīs spuldzes ir ekoloģiskas, jo tajās nav kaitīgu komponentu. Kā vēl vienu plusu var minēt izturību: tās nav tik trauslas kā stikla spuldzes un nevar sabojāt sakratos, kā tas notika ar kvēlspuldzēm.

IETEKME UZ VESELĪBU

Labs apgaismojums palīdz atšķirt priekšmetus, rada uzmodrinošu noskaņu, ceļ emocionālo tonusu, paaugstina darba ražīgumu un kvalitāti. Nepietiekams apgaismojums dara pretējo: piepūlē redzi, nomāc organisma fizioloģiskās

No LED spuldzes gaismu izstaro mazas diodes. Tā ir krietni izturīgāka un kalpo ilgāk nekā jebkurš cits veids.

KĀ IZVĒLĒTIES

- ▶ Apskati pašreizējo spuldzi, lai saprastu, kāda ir tās jauda un spilgtums! Ievēro, kāds cokols un kāda spuldzes forma vajadzīga konkrētajai lampai! Vislabāk, iegādājoties jaunu, paņemt līdzi iepriekšējo.
- ▶ Izvērtē, kādai mājokļa zonai gaisma paredzēta!
- ▶ Izvēlies spuldzes spilgtumu, kas norādīts lūmenos, un gaismas nokrāsu, ko apzīmē kelvini!
- ▶ Iegādājies energoefektīvāku – tādu, kurai ir daudzas darba stundas, ja paredzēts to lietot ilgi!
- ▶ Ja telpā gaisma bieži tiek ieslēgta un izslēgta, pievērs uzmanību pārslēgšanas ciklu skaitam!

un psihiskās funkcijas, rada nogurumu un miegainību. Tas atiecas uz visu veidu spuldzēm, jo tirgū pieejamas arī lētas un sliktas LED spuldzes. Labam, pazīstamam uzņēmumam ražojumam mūžs ir 30 000 – 50 000 degšanas stundu jeb no trim līdz pieciem gadiem atkarībā no lietošanas biežuma. Ir pat tādas LED spuldzes, kuru mūžs ir vairāk nekā desmit gadu.

G.Sedlīņš skaidro: „Veikalos parasti nopērkamas ar mazāk darbības stundām, taču specializētās vietās ir tādas, kuru degšanas ilgums ir pat 100 000 stundu. Tās ir ļoti dārgas, vairāk pieprasītas industriālos objektos, rūpnīcās. Ja LED spuldze ir lētāka, arī tās mūžs būs tikai kādi divi gadi.”

Vecmodīgās izstaro gan infrasarkanā, gan ultravioletā gaismu, ilgākā laikā tā var bojāt audu proteīnus un DNS. LED spuldzes šādu gaismu neizstaro, turklāt nerada pulsējošu gaismu. Bieži vien citas spuldzes it kā nemanāmi mirgo – dažkārt to ar aci pat nevar redzēt, taču tas var radīt spiedienu uz acīm un galvassāpes. Īpaši svarīgi tas ir darbavietās, kur cilvēki ilgstoši pakļauti gaismas ietekmei.

SIA Pārša īpašnieks Gatis Rozenfelds šī iemesla dēļ nolēmis mainīt apgaismojumu savos veika-

los: „Tas ļoti ietekmē cilvēku pašsajūtu un uzvedību. Nolēmu darba vidi uzlabot un sazinājos ar uzņēmumu RCG Lighthouse, kas ierīko LED apgaismojumu. Tā ir arī liela elektrības patēriņa ekonomija.”

LAI VEIKALĀ NEAPJUKTU

„Iegādājoties spuldzi, jāņem vērā vati un lūmeni. Vati apzīmēs jaudu, lūmeni – gaismas atdevi un spilgtumu. Cilvēki piemirst paskatīties arī uz kelviniem, jo mūsdienā spuldzēm gaismai ir arī nokrāsa. Kad tirgū ienāca pirmās LED spuldzes, daudzām bija pat 6000 kelvīnu, kas rada spēcīgi zilu gaismu,” skaidro G.Sedlīņš.

Daudzi LED spuldzes izvēlas, vadoties pēc ierastās kvēlspuldzes jaudas, taču skaitļos ir viegli apjukt, īpaši tad, ja uz iepakojuma nav norādīta kvēlspuldzes jauda pret LED spuldzes lūmeni. Visbiežāk ražotāji šo salīdzinājumu tomēr norāda.

Dažādu ražotāju LED spuldžu jauda var būt atšķirīga, lai gan izstarotais gaismas daudzums ir vienāds. „Labai spuldzei nevajadzētu nekādi mirgot – parasti tas notiek

ar lētajiem ražojumiem. Mirgošana var redzēt arī tumsā, kad gaismas izslēgta. Es ieteiktu izvēlēties pazīstamus ražotājus, kas izgājuši sertifikāciju. Tādas spuldzes ir labākas, un tām mūžs būs ilgāks.”

VĒSO – DARBAM, SILTO – ATPŪTAI

Dzīvojamo un sabiedrisko ēku apgaismošanai izmanto izklaidētas gaismas avotus, kas nerada asas ēnas. Nozīme ir ne tikai spuldzes jaudai, bet arī krāsai un atrašānās vietai. Tagad, kad daudzi vairāk laika pavada mājās, ir vērts apdomāt, kādu apgaismojumu izmantot. LED spuldzes var dot siltu, vēsu vai neitrālu baltu gaismu. Visās telpās atpūtai, kā viesu istabā, guļamistabā, arī vannas istabā, labāk izvēlēties siltu gaismu. Tā radīs mājīgu noskaņu. Savukārt darbavietā, virtuvē un citās telpās, kurās paredzēts ko darīt, labāk izmantot baltas vai pat vēsu tonu LED spuldzes, jo šāda gaisma ir tuvāka dienasgaismai un palīdz koncentrēties, uztur mundrumu un produktivitāti. Jo mazāk Kelvina grādu, jo dzeltenāka gaisma;

jo vairāk, jo zilganāka. Vislabāk, ja vienā telpā ir gan siltās, gan vēsās gaismas objekti, kurus darbībai var pielāgot.

CIK BIEŽI UN ILGI

Vēl viens rādītājs, kam pievērst uzmanību, ir pārslēgšanās ciklu skaits, kas norādīts uz iepakojuma. Tas būs īpaši svarīgi tad, ja spuldze paredzēta, piemēram, gaitenī, kur gaisma bieži tiek ieslēgta un izslēgta. LED spuldzēm tie ir no 20 līdz 200 tūkstošiem ciklu, tāpēc šādām vietām labāk izvēlēties vislielāko skaitli.

Svarīgs arī spuldzes degšanas ilgums: ja norādīti 10 000 stundu, tad jāņem vērā, ka Latvijā apgaismojumu izmantojam vidēji 1000 stundu gadā, tas ir, aptuveni divarpus stundu dienā, taču, darbinot spuldzi piecas stundas dienā, tā noteikti kalpos mazāk, nekā teikts uz iepakojuma.

Tāpat ir norādīts krāsu atveides indekss, ko apzīmē ar Ra. Jo tuvāk skaitlim 100, jo precīzāk priekšmeti apgaismojumā atbilstīs to krāsai dienasgaismā.

LED spuldžu gaismas krāsa kelvinos

- 2700–3200 K** – silti balta gaisma, piemērota dzīvojamajai istabai, ēdamistabai, guļamistabai, arī āra apgaismojumam.
- 3200–4000 K** – balta gaisma, piemērota virtuvei, vannas istabai, gaitenim un garāžai, darba un mācību telpām.
- Vairāk par 4000 K** – zilgani balta gaisma, līdzīga dienasgaismai, piemērota darba zonām, kurās vajadzīgs īpaši spilgts apgaismojums, arī vitrīnām un skatlogiem.
- Vairāk par 6000 K** – sevišķi zila gaisma, piemērota sabiedriskos un rūpnieciskos objektos, arī telpās, kurās jāveicina modrība.

Spilgtuma un jaudas salīdzinājums

Kvēlspuldzes jauda	LED spuldzes jauda	LED spuldzes gaismas plūsma
25W	3–4W	249 lm
40W	4–9W	470 lm
60W	6–12W	806 lm
75W	9–13W	1055 lm
100W	16–20W	1521 lm

LED spuldze ir par

80–90% efektīvāka nekā spuldžu vecmāmiņa – kvēlspuldze. Tā deg ilgāk un patērēs mazāk elektrības.

Apzīmējumi uz iepakojuma

1. Energoefektivitāte
2. Gaismas plūsma
3. Jauda
4. Krāsas temperatūra
5. Krāsu atveides indekss
6. Pārslēgšanas ciklu skaits
7. Darbības laiks
8. Ieslēgšanās laiks
9. Spuldzes un cokola izmērs

Technical specifications from the label:

- Power: 6W
- Lumen: 806 lumen
- Life span: 15 000 stundas = 15 gadi (2.7h/dienā)
- Color temperature: 2700 K
- Color rendering index: Ra >80
- Energy efficiency class: A++
- Dimensions: 100 mm height, 60 mm diameter

Energy efficiency scale (A++ to E) and barcode at the bottom.

Pelnītā atpūtā, bet darbīgi

„Sākas pilnīgi jauns dzīves posms, kurā pašam sevi jāiepazīst citā rakursā, jāsaprot, ko es varu un ko gribu, lai turpmāko laiku izmantotu ar vislielāko baudu,” saka kuldīdznieks JURIS HOFMANIS, kurš ilgstoši bijis inženieris uzņēmumā *Kuldīgas siltumtīkli*, bet šomēnes devies pensijā.

Ilggadējam siltumapgādes darbiniekam ejot pensijā, kolēģu uzdāvāto pudelišu saturs ir ogles, mazuts, *dīzelis*, slānekļa eļļa, malka, šķeldas, granulas un sāls (ūdens filtru atjaunošanai). Viena ir tukša, lai to Juris var piepildīt ar tādu saturu, kādu pats sev izvēlas nākotnei.

Juris un Inta Hofmaņi senioru zaļumballē Pelčos.

Viena no pamatvērtībām Jurim bez ģimenes bijis arī darbs, tādēļ nākotni ar laiskošanos viņš nesastot: „Man patīk būt kustībā. Ar sievu Intu mums ir neliela mājiņa, dārzs, siltumnīca – darba ir gana.”

PIE BALTAJIEM LĀČIEM

Kuldīga esot sirdij ļoti mīļa, jo te Juris dzīvo kopš četrus gadus vecuma. Agrīnās bērnības atmiņas saistoties ar Sibīriju, kur viņš nokļuvis no dzimtās Tukuma puses: „Staļina laiki tie bija. Māte ar gadu vecu mani nonāca Kandalakšā aiz Polārā loka. Tur nometnē dzīvojam gadus trīs. Mamma ir latviete, kura laikā, kad cariene Katrīna piedāvāja zemi Krievijā, kopā ar vecākiem pārcēlās uz latviešu sādžu Ļublanu pie Novgorodas. Vēcaistēvs bija ciema kalējs, situēts. Par to Staļins ģimeni aizsūtīja uz gulagu. Tā nonācām Kandalakšā – kādu laiku padzīvojam pie baltajiem lāčiem. Bet dzīve jau arī tādus apstākļus neapstājas. Nometnē piedzima māsa. Latvijā varējām atgriezties tad, kad man bija četri gadi.”

ALGOTS DARBS JAU 12 GADOS

Pārējie radi atgriezušies Talsu pusē, bet Jura māte ar abiem bērniem tur nav drīkstējusi dzīvot. Tā kā Kuldīgas Sv. Annas baznīcā kalpojošais mācītājs Vasers bijis radnieks, apmetušies pie viņa. „Joprojām man ir atmiņa, kā viņš mani pa Mucenieku ielu veda ar velosipēdu un kā skanēja riepu gumijas,” Juris atceras.

Tā kā tēvs ģimeni pametis, puika skolas brīvlaikos jau strādājis. „Man ir darba grāmatiņa no 12 gadu vecuma. Kuldīgas Kalti-

ku ceplī stūmu pa sliedēm truļus ar jēlkieģeļiem. Atgadījumi bija dažādi. Kādreiz trulis noskrien no sliedēm, sēžu un raudu – neko nevar izdarīt. Uz ratiņiem divsimt, trīssimt kilogramu jēlkieģeļu... Bet tas mani norūdīja – varēju nopelnīt sev skolai uzvalku un palīdzēt mātei uzturēt ģimeni. Skolā bija iespēja apgūt profesiju: meitenes mācījās par krāsotājām, zēni – par atslēdzniekiem. Brīvlaikos un arī pēc stundām strādāju *Vulkānā*.”

„Darbs mani norūdīja. Varēju nopelnīt sev skolai uzvalku un palīdzēt mātei uzturēt ģimeni.”

VILINĀJA JŪRA, BET KĻUVA INŽENIERIS

Juris atceras, ka pēc vidusskolas gribējies kļūt par jūmieku, bet no šī sapņa nācies atteikties: „Kā puika daudz dzīvojos pie Ventas – ūdeņi mani vilināja. Arī es līdzīgi daudziem zēniem tajā laikā sapņoju kļūt par kapteini un apceļot tālas zemes. Iestājos Liepājas jūrskolā, bet pēc pusgada uzzināju, ka esmu tautas ienaidnieks, tādēļ tālāk par Baltijas jūru nedrīkstēšu braukt. Tas man nebija pieņemami. No skolas izstājos, un mani iesauca armijā. Tā kā biju mācījies par radiistu, mani nosūtīja dienēt radioloģijas vienībā.”

Deviņus mēnešus mācījies Ļeņingradā, vairāk nekā četrus gadus dienējis Vladivostokā – koordinē-

jis lidmašīnas, kas sargāja Krievijas robežas. Pēc armijas, lai tur gūtās iemaņas pilnveidotu, mācījies par inženieri-mehāniķi Rīgas Politehniskajā institūtā.

TRĪS MEITU TĒVS

Studiju laikā Rīgā Juris apprecējis pirmo sievu Viju, kuras vairs nav šaisaulē, un pārcēlušies uz Kuldīgu. Ģimenē izaudzinātas meitas Linda, Kristīne un Ilze. Visas iekārtojās, pašam ir sava ģimene: „Ilze Kuldīgas slimnīcā strādā *Gulbja laboratorijā*, ar ģimeni dzīvo Rumbas pagasta *Mežmārtiņos*. Arī Kristīne dzīvo laukos, ar ģimeni audzē un tirgo puķes. Linda izmācījusies psiholoģiju, dzīvo Rīgā.”

UZDIENĒJAS LĪDZ VADĪBAI, BET...

Kopš 34 gadu vecuma sācis strādāt uzņēmumā *Kuldīgas siltumapgādes tīkli*. Lai gan nosaukums vairākkārt mainīts, Juris tur pavadījis tieši 34 gadus, bijis inženieris un kādu laiku direktors.

„Bija arī pārtraukums starp šiem gadiem. Uzkalpojos līdz direktoram, bet pēc četriem gadiem no šī amata aizgāju. Saprātu, ka tāds darba stils, kāds priekšniekiem bija padomijas laikā, man nav patīkams. Diezgan izlaidīgs dzīvesveids, iedzeršanas... Ja rīkoja kooperatīvos pasākumus Rīgā vai sporta svētkus, tā bija kapitāla izdzeršanās! Un tik uzmundrina viens otru ar teicienu *Pei do dna, pei do dna* (krievu val. *Dzer līdz dibenam*). Manu vecāku ģimene izira tāpēc, ka tēvs dzēra, un manī jau kopš bērnības pret dzeršanu

bija izveidojusies nepatika. Savukārt priekšnieku saieti radīja nepatiku pret vadošu amatu.”

NO DIREKTORA PAR BETONA ATSKALDĪTĀJU

Nākamā darbavieta bijusi dzelzsbetona konstrukciju rūpnīca *Kuldīga*: „Direktors tur bija Vaivads – enerģisks, progresīvs. Attīstīja dzelzsbetona rūpnīcas visā Kurzemē. Bet es no direktora siltuma uzņēmumā te kļuvu par betona atskaldītāju – ar pneimatisko āmuru tīrīju teknes. Jutos apmierināts un brīvs, ka nav jāsēžas pie galda un jāievēro dzeršanas principi. Pēc laika jau kļuvu par betonmezglu priekšnieku.”

Atmodas gados Juris un citi vadošie darbinieki bijuši aktīvi Latvijas Tautas frontes biedri. Rūpnīcā bijis radio, un pa to pusdienlaikā atskaņots raidījums, kurā strādnieki mudināti būt saimnieki savā zemē. „Cilvēki ēda un klausījās mūsu sagatavotos raidījumus. Mēģinājām radīt viņos vēlmi būt kungiem – tanī laikā tas skanēja neierasti, pārdoši.”

GRIB KULDĪGĀ TĪRĀKU GAISU

1994. gadā rūpnīca likvidēta un Juris atgriezies uzņēmumā *Kuldīgas siltumtīkli*: „Jau pirmajā piegājienā, kamēr biju inženieris, radās vēlme gaisu Kuldīgā padarīt tīrāku. Pilsētā bija 74 katlumājas! Kad tās kurināja, virs tām pacēlās zilu dūmu slānis. Izveidojām zinošu cilvēku pulciņu, dabūjām atbalstu rajona izpildkomitejā un sākām projektu, kurā veidojām vienotu siltumtrasi. 1982. gadā Rīgā, Komunālo saimniecību ministrijā,

izdevās iegūt finansējumu – divus miljonus rubļu.”

Diemžēl iecerī īstenot neesot izdevies, kā domāts. Planīcas un Mucenieku ielas rajonā un arī līdz slimmīcai trase no dzelzsbetona rūpnīcas izbūvēta. Turpināta uz priekšu vēl kādus gadus, līdz darbs pārtraukts – trase atzīta par ekonomiski neizdevīgu, jo konstatēts, ka ieraktajām caurulēm ar lielo diametru ir liels siltuma zudums. Toreiz Kuldīgā attīrīt gaisu neesot izdevies, jo mazumā gājušas tikai divas katlumājas.

Tomēr Juris priecājas, ka nu tas izdarīts: „Vēlme iegūt neiegūstamo vai sasniegt neiespējamo manī ir. Toreiz likās neiespējami, šodien tas paveikts – Kuldīgā ir tikai divas lielas katlumājas. Tādēļ ar labi padarīta darba sajūtu es no kolēģiem varēju atvadīties.”

VISĀDI KUSTĪGS

Juris esot ļoti darbīgs. Dzīvē bijusi tāda desmitgade, kurā vienlaikus saimniekots lauku īpašumā – audzētas un tirgotas saknes. Viņa ikdienas daļa vienmēr bijusi skriešana. Kā armijā sācis rītu ar trīs kilometru skrējieni, tā gadiem to turpinājis un pat daudz vairāk kilometru noskrējis. „Mēnesī kedu pāris pagalam!” smeļ Juris. „Kad strādāju rūpnīcā, tad no Mežvaldes nevis braucu ar mašīnu, bet desmit kilometrus skrēju – no rīta uz darbu un vakarā atpakaļ.”

Teju visas Latvijas upes savulaik izbrauktas ar smailīti, arī Karpatos pa upēm ir laivots, vēl Kaukāza kalnos esot kāpis. Ar sievu Intu abiem patīk dejot, tādēļ domubiedru saietos to darot līdz pat rītam.

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu? 15. kāрта

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Pilsētas pilnais ceremoniālais nosaukums ir Enģeļu pilsēta, lielā pilsēta, pilsēta – mūžīgais dārgums, Indras neieņemamā pilsēta, lieliskā pasaules galvaspilsēta, apdāvināta ar deviņiem dārgakmeņiem, laimīgā pilsēta, pārpilnībā slīgstošā grandiozā karaļa pils, kas atgādina dievišķo mītni, kur valda iemiesojies dievs, pilsēta, kuru dāvinājis Indra un uzcēlis Višņukarms. Tas ierakstīts Ginesa rekordu grāmatā kā visgarākais pilsētas vārds. Šī ir gan valsts galvaspilsēta (ekonomikas, kultūras un politikas centrs), gan lielākā pilsēta pēc teritorijas un iedzīvotāju skaita. Viena no dinamiskākajām šajā apgabalā, populārs tūristu galamērķis. Tur tiek radīti 43% no visas valsts iekšzemes kopprodukta. Kā šo pilsētu sauc?

Atbildi gaidām līdz **22. aprīļa 11.00**, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

14. kārtas atbilde: Ženēvas ezers, arī Lemāns, pie Šveices un Francijas robežas.

Pareizi atbildējuši: Inese Midrijāne, Velta Višņevska, Gunita Rībena, Indra Grandava, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Vineta Kondraņicka, Ruta Orlova, Gunta Folkmane, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Vilnis Bēniņš, Ojārs Silkans.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā.

15. jautājums

Fotogrāfija uzņemta 60. gadu beigās. Attēlā redzamas klintis. Kā tās sauc? Kur tās atrodas?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **22. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

14. jautājuma atbilde: Rendas centrā.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Daina Gerente, Ausma Kreidere, Gunta Grundmane, Ojārs Silkans, Ingars Neimanis.

FOTOKONKURSS

Kas šajā attēlā ir citādāk?

Atrodi neatbilstības!

Atbildes līdz **22. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai fotoattēlu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstuļu kastītē.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Ingars Neimanis, Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Ojārs Silkans.

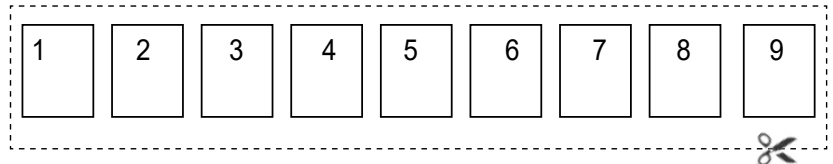
Konkursu atbalsta

ZVIEDRU MĪKLA

Veidojusi Anda Straume.

Ļoti slīpa nogāze	Saldūdens zivis	Liels ducis		Nevārtīta, necepta		Nauda līgavas pirkšanai
						Likumots paugurs
Iešuve apģērbā gumijas ievēšanai		Izliekas				5
			8			
Plūdi		Māja, ēka Vitenpaugs				
			7	Vāja, slaida		Pilsēta Krievijā, Čelabinskas apgabalā
Dauzīt	9				Zemes josla gar ūdenstilpi	
Leopards	Ķīmiskais elements - metāls		Zemnieku sacelšanās Līdz tai vietai			2
		4				
Nelieli ūdens transportlīdzekļi				1		
Kārt velu zūšanai		Velk pa niezošu vietu Pilsēta Sīrijā				
				Riteņu apvalki		Griekijas galvaspilsēta
Šauras koka plāksnes iekuram	Čemurziežu dzimtas lakstaugs					
					Kāda vārdā nenosaukta sieviete	
Monētas Laosā	Tai laikā, toreiz		Apstrādā tīrumu	3		
			Veido Jāņu vainagu			
Neapstrādāta aramzeme		6				
Himmisks dzejolis			Aviosabiedrība Skandināvijā			

Risinājumu gaidām līdz **22. aprīlim**.

Atbildes

Horizontāli. 1.Sēja. 3.Bans. 6.Madeira. 9.Bronksa. 10.Mēris. 11.Ideja. 13.Esteris. 18.Sakoss. 19.Orbīta. 20.Astjervs. 21.Pahitoss. 22.Dukāts. 23.Zarnas. 25.Otofons. 31.Cinga. 32.Oboja. 33.Jaguārs. 34.Almenda. 35.Aksu. 36.Auce.

Vertikāli. 1.Salmejs. 2.Ampis. 4.Aerobs. 5.Sonāte. 6.Masaji. 7.Egīda. 8.Armanjaks. 12.Akitaka. 13.Espresso. 14.Tuksedo. 15.Rispeto. 16.Sovhozs. 17.Zimotne. 20.Abdukcija. 24.Sekante. 26.Tālava. 27.Fabula. 28.Neērts. 29.Ugāle. 30.Abava.

Pareizā atbilde: VOKALIGRAMMA – grafisks skaņas amplitūdas, frekvences un laika raksturojumu atveidojums; izmanto vokālistopijā.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunta Vāciete, Bruno Mekšs, Vilnis Bēniņš, Ojārs Silkans, Gunita Rībena.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

Uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcents.

APRĪĻA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā *Kurzemnieka* numurā un līdz **22. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kura Latvijas pilsēta iekļauta inovatīvā lidsabiedrības airBaltic blokkēžu tehnoloģiju kampaņā?

Atbilde: Latvijas futbola izlasi pārstāv trīs novadnieki: Dāvis un Jānis Ikaunieki un Krišjānis Zviedris.

Pareizi atbildējuši: Gunta Folkmane, Ausma Kreidere, Ojārs Silkans, Velta Višņevska, Daina Gerente, Gunta Grundmane.

PĀRDOD

Pārdodam svaigi atdzesētus **CŪK-GAĻAS** pusliemeņus (svilīnātus), vidējais pusliemeņa svars: 40–45 kg, cena: 2,60 eiro/kg (min. pasūtījuma daudzums – ¼); pārdodam vistas gaļu (2,00–2,30 eiro/kg, min. daudzums: 15 kg). Piegāde, sadale – bezmaksas. Tāl. 28890462.

Brūnas un baltas **DĒJĒJVISTAS** (9 mēn., dējošas). Pērkot 10 gab. un vairāk, bezmaksas piegāde. Tāl. 24976880.

Padures pagastā **SIA UPESKALNI AB** pārdod sertificētu sēklu – vasaras kviešus 'TAIFUN', auzas 'ALBATROS'. Tāl. 29120907.

Pārtikas un sēklas **KARTUPEĻUS**, 0,10 eiro/kg. Tāl. 28321080.

Sēklas lieluma **KARTUPEĻUS** ar piegādi saimniecībai: 'Solists', 'Borovina', 'Vineta', 'Sunshine'. Tāl. 29785875.

SIENU rulonos. Tāl. 29185228.

SIA **Vēvers** pārdod priedes skaidu kurināmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena: 130 eiro. Tāl. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā, 130 eiro par paleti. Tāl. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tāl. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumus **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tāl. 29249578.

Alkšņa **MALKU**. Tāl. 26383529.

Skaldītu **MALKU**. Tāl. 29254530.

TRŪDMĒSLUS. Tāl. 26823474.

Svaigus un trūdējušus **KŪTSMĒSLUS** maisos ar piegādi. Maiss – 3 eiro. Tāl. 26518070.

KŪTSMĒSLUS, trūdzemi, kūdru, mulču maisos. Tāl. 29560885.

IZIRĒ

TELPAS komercdarbībai izdevīgā vietā. Tāl. 26593709.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS atīra no krūmiem
laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsmu atlikumus,
šķeltojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Āris)

PĒRK

Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMS visā Latvijā, cena: no 1000 līdz 10 000 Eur/ha. Samaksa darījuma dienā. Tāl. 26360308.

Pērk ozola **ZĀGBALĶUS**, 3,10 m, no 22 cm diametrā. Tāl. 26324898.

Pērk visu veidu **APAĻKOKUS** krautuvēs. Tāl. 26324898.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJĻOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Valinda** – **LIELĻOPUS, JAUNĻOPUS** un **AITAS**. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

TRAKTORUS, PIEKABES un lauksaimniecības inventāru. Tāl. 25357742.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakaļ. Tāl. 29886349.

Vecus padomju laika **TRAUKUS**. Tāl. 26277335.

Padomju laika konditorejas **RIEKSTIŅU** un **SĒNĪŠU** formiņas. Tāl. 26207295.

DAŽĀDI

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tāl. 29705025.

Veic **CELTNIECĪBAS DARBUS** mājās un dzīvokļos. Tāl. 22145256.

Tīra un remontē **AKAS**. Tāl. 27448331.

Ātri un lēti ierīkojam **DZIĻURBUMUS**. Tāl. 29605105, 28205914.

VAJADŽĪGI

SIA **Rajaks** (46102003750) – **STRĀDNIEKI** kokzāģētavā darbam ar lentzāģi. Atalgojums pēc izpēšanas – no 650 EUR. Tāl. 26228615.

SIA **BALZA** (41203014061) – **DĒĻU PAKOTĀJI** pie daudzdzāģa un **AUTOPACĒLĀJA VADĪTĀJS** kokapstrādē, 3–5 EUR/stundā. Tāl. 29235649.

Z/s **Baļļas** (46101008197) meklē labu **PĀRDEVĒJU**, kurš gribētu trīs dienas strādāt Rīgā, izbaukuma tirdzniecībā; 4–5 EUR/h. Tāl. 29376385.

Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv/

Durvis uz brīvo vakcināciju vaļā

Lai apturētu Covid-19 izplatību, sestdien, 17. aprīlī, lielākajos vakcinācijas centros Latvijā varēja potēties ikviens.

Brīvdienās tie bija atvērti septiņās lielākajās pilsētās: Rīgā, Daugavpilī, Cēsīs, Jelgavā, Jūrmalā, Rēzeknē un Liepājā. Tie nodrošināja potēšanu prioritārajām grupām un dzīvībai rindai. Mediķi sāka vakcinēt jau pēc 8.00, nevis plānotajā laikā 9.00. Trīs zāles – Jelgavas, Cēsu un Ķīpsalas centrs Rīgā – jau pirms 10.00 paziņoja, ka rindu slēdz, jo cilvēku bija vairāk nekā vakcīnu.

KĀ NOTIKA LIEPĀJĀ

Rinda pie vakcinācijas centra Liepājas olimpiskajā centrā bija gara rīta pusē. Pirmais cilvēks tajā iestājies jau 5.50. Lai viss noritētu ātrāk, zāle atvērta 8.10. Līdz 11.00 bija reģistrēti ap 300 cilvēku, bet pusdienlaikā rindas vairs nebija. Zemessardzes darbiniece, kas palīdzēja uzraudzīt kārtību, atzina, ka iepriekš rinda metusi loku ap olimpisko centru, jo apmeklētāji ievērojuši lielāku distanci nekā divi metri.

Vakcinācijas centra darbiniece sacīja, ka ar piešķirto devu

Liepājas olimpiskā centra vakcinācijas zāle pusdienlaikā. Medicīnas darbinieki konsultē tos, kuri gaidījuši dzīvajā rindā.

skaitu var sapotēt 600 cilvēku, bet esot arī rezerves. Līdz 12.00, kad tur atradās *Kurzemnieks*, bija vakcinēti 430 cilvēki. Bija ieradušies visu paaudžu pārstāvji, bet pārsvarā jauni cilvēki. Viņi atbraukuši no dažādām vietām, tāpat bija citu valstu pilsoņi, kam ir uzturēšanās atļauja.

DZĪVĀ RINDA VAI VIRTUĀLĀ

Cilvēkiem, kuri pieteikušies vietnē www.manavakcina.lv/, jāgaida ilgāk, jo vispirms no-

LĪDZJŪTĪBAS

*Cilvēka dzīvei ir zvaigznes gājums,
Tā iemirdzas un nodziest.
Paliek klusums, neizteikti vārdi.*

/I. Auziņš./

Izsakām līdzjūtību Aigaram Blūmam un tuviniekiem, brāli mūžībā aizvadot. Ēdoles pamatskolas kolektīvs

*Ziemeļi, piekļusti šobrīd mazliet,
Balts cilvēks uz baltu mūžību iet.*

/V. Aizupe./

Izsakām līdzjūtību IGORA KALUGINA tuviniekiem.

Ventspils 1. vidusskolas 1983. gada 8. a klases klasesbiedri

Mani sapņi paliek bērnos:

Tālāk būs jau viņu ceļš.

/J. Silazars./

Visdziļākā līdzjūtība Ingas ģimenei un visiem tuviem, IGORAM KALUGINAM aizejot mūžībā.

Pelču vokālais ansamblis Avots

Brīdi laika man dzīvot,

Nedzīvot saules mūžu;

Ūdenim, akmenim –

Tiem dzīvot saules mūžu.

/T.dz./

Visdziļākā līdzjūtība Alīdai Štromanei, dēlu pavadot mūžībā.

Latviskā kopa Nārбуji

*Pārtrūka dzīve kā gājputna dziesma,
Sirdī šīs dziesmas atbalss sāp.*

/Z. Purvs./

Visdziļākā līdzjūtība Alīdai Štromanei un tuviniekiem, dēlu VARI mūžībā pavadot.

Rumbiņas dziedātājas

*Ir apklusuši soļi,
Vien paliek mīlestības gaišais stars.*

/O. Vācietis./

Mūsu visdziļākā līdzjūtība Alīdai Štromanei, no dēla uz mūžu atvadoties. Kuldīgas kultūras centra kolektīvs

Kam, tētiņ, tālu gāji,

Kā saulīte norietēji?

Mums pietrūks mīļu vārdu,

Tava gudra padomiņa.

/T.dz./

Skumju brīdī esam kopā ar Artūru un viņa ģimeni, no tēta atvadoties.

V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas

7. a klases skolēni, vecāki un audzinātāja

Vēl bija jādzīvo,

Vēl jāskata bija daudz dienu spožums

Un klusās naktīs sapņiem jāļaujas.

/Rainis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Jurim Tiltiņam un pārējiem tuviniekiem, sievu DZINTRU mūžībā pavadot.

Egons, Ivars, Ilgvars, Aivars, Aldis,

Madars, Vitauts, Madara

Daudz darba stundu kopā nostāigājām,

Gan prieku mēs, gan bēdas pratām

kopa vīt,

Bet šodien mums no tevis jāatvadās.

/F. Bārda./

Izsakām līdzjūtību DZIDRAS TILTIŅAS tuviniekiem.

Bijušie kolēģi Rendā

KULDĪGAI TUVĀKĀ VIETA

Kuldīdzniece Dina Poriņa stāsta: „Liepājā ierados sestdien 11.00. Pirms tam rinda bijusi garāka, bet tobrīd saskaitīju ap 60 cilvēkiem. Uz priekšu virzījās raiti – gaidīju tikai pusstundu. Vakcinācijas centrā atsaucīgi darbinieki visu parādīja, kur jāiet. Neietilpstu nevienā prioritāšu grupā, tādēļ savu kārtu būtu sagaidījuši varbūt vasaras beigās. Dzīvajā rindā viss notika ātrāk. Blakņu tikpat kā nebija: mazliet sāpēja sapotētā roka, naktī īsu brīdi bija neliels drudzis, tomēr iztiku bez zālēm pret temperatūru. Tagad jutos ļoti labi. Vēlos, lai ātrāk var satikt ģimeni, draugus, apmeklēt koncertus un izrādes, ceļot. Vakcinācijas centriem ar dzīvo rindu vajadzētu būt arī citās pilsētās, tajā skaitā Ventspilī un Kuldīgā. Manuprāt, mūsu vieglatlētikas manēžas platība to ļautu.”

Visiem, kuri 17. aprīlī potējās ar vakcīnu *Astra Zeneca*, jāturpina ievērot drošību, jo imunitāte būs izveidojusies pēc trīs nedēļām. Tie, kuri poti saņēmuši masveidā, saņems zvanu, kad jāiet uz revakcināciju.

Jāņa Siliņa teksts un foto

JOKI

Kāpēc zivis dzīvo sālsūdenī? Jo pipari liek tām šķaudīt.

.....

Kāda starpība, kas ar ko guļ. Galvenais, lai visi labi ir izgulējušies!

.....

Jo vecāka es kļūstu, jo labāk es saprotu raganas no pasakām, kuras apmetās dziļā mežā un nogalināja visus, kas viņām nepatīk.

.....

– Kas ir labākais Šveicē?
– Nezinu, bet tās karogs ir liels pluss.

SEN

Pavasaris Vilgāles dārzos

Starp ābeļu rindām pukšķina nasks *Belarus*, velkot piekabi. Strādnieces veikli samet tajā zarus – vienu klēpi pēc otra. Jā, arī dārzos ienācis pavasaris... Vilgāles padomju saimniecības dārzniecības pieredzējušajām strādniecēm darba pilnas rokas. Augļu koku vainaga veidošana un atjaunošana – atbildīgs uzdevums. Zari jāizgriež un jāizzāģē pēc visiem likumiem. Irma un Kate Grundmanes, Marija Dazarte, Austra Millere, Lonija Mertena, Zenta Liepiņa un citas ar lietpratīgu skatienu izvēlas nozāģēšanai katru zaru. Lai dārzā būtu kārtība, nozāģētos zarus tūlī aizved un sadedzina. Ap augļu kociņiem izklieidē pilnmēslojumu – kālijū, slāpekli un superfosfātu. Kokaudzētavas otrajā laukā strādnieces nogriež galotnītes no celmiņa un pārbauda acojumu, bet trešajā – iegriež kronīti un arī dod pilnmēslojumu. Daudz domāts par jauno augļu kociņu audzēšanu. Tagad sēj ābeļu sēklas. Plašumā vērsas ogulāju, krāšņuma krūmu un koku apgriešana.

Padomju Dzimtene 1963. gada 27. aprīlī

Attēlā: Dzidra Tontegode veido ābelei vainagu.

Demokrātijas kafejnīca pārtop festivālā

Augustā Kurzemes NVO centrs Kuldīgā rīkos Demokrātijas festivālu – divu dienu pasākumu demokrātijas kultūras veicināšanai. Organizēšanā var iesaistīties jebkurš. Pirmā tikšanās jau 20. aprīlī.

Festivāla sākotne saistīta ar divus gadus Kuldīgā notikušo Demokrātijas kafejnīcu, kuras mērķis bija radīt brīvu telpu sarunām par sabiedrībā aktuālo. Nākot uz šo pasākumu, cilvēki nezina, ne par kādām tēmām tiks runāts, ne ar ko kopā sēdēs

pie galdiņa, ne arī to, kas vadīs diskusijas (tiek aicināti mākslinieki, literāti, aktieri, zinātnieki, politiķi, sabiedriski aktīvisti u.c., kuri līdz tam turēti noslēpumā). Sarunās visi ir kā līdzvērtīgi partneri, un tēmu izvēlē iesaistīti gan apmeklētāji, gan vadītāji.

Sogad ideja tiks paplašināta, organizējot divu dienu festivālu 6. un 7. augustā. Viens pasākums būs Demokrātijas kafejnīca, pārējo organizēšanā tiks iesaistīti novada iedzīvotāji, Kurzemes aktīvās biedrības un

citi interesenti jeb festivāla kopiena. Šāda pieceja izvēlēta tāpēc, lai rosinātu iniciatīvu, uzticēšanos un sadarbību. Kopienas pirmā tikšanās – 20. aprīlī 18.00 interneta platformā Zoom.

Rīkotājiem noderēs visdažādākā palīdzība, tāpēc ikviens var sazināties ar Maiju Jankovsku (maiija@kurzemesnvo.lv). Jaunumi būs Facebook lapā Demokrātijas festivāls Kuldīgā.

Jana Sūrūma

DĀRZĀ

Darbi no 20. līdz 27. aprīlim

20. aprīlis. Lapu diena. Siltumnīcās, lecektīs un āra dobēs sēj un stāda salātus, skābenes, lapu garšaugus, sīpolus lokiem, kāpostus. Vēl nav par vēlu iesēt rabarberus un izaudzēt stādīņus, kātu ražu gan varēs vākt tikai nākamajā vasarā. Savukārt tīrumos un ganībās, ja vajag, arī dārzā, sēj zālājus un zaļbarības augus. Stāda kokus un krūmus. Laista augus.

21., 22. aprīlis. Sējai un stādīšanai nav īpaši labvēlīgas dienas. Piemērots laiks ravēšanai, augsnes apstrādei, nevietā augošu krūmu

novākšanai.

23. aprīlis. Augļu diena. Sēj graudaugus, rapsi, ripsi, zirņus, pupas, kā arī ķirbjus, gurķus, kabačus stādu audzēšanai, dēsta augļkokus un ogulājus.

24.–26. aprīlis. Sakņu dienas. Sēj pētersīļus, burkānus, redīsus, pastinākus, bietes, melnsaknes. Stāda kartupeļus, vasaras ķiplokus, sīpolus, topinambūrus. Stāda kokus mežos un parkos. Sēj zāli.

27. aprīlis. Sējai un stādīšanai nav labvēlīgs. Apstrādā augsni, ravē.

Arija Rudlapa, agronome

Skrundeniekam vērtīgs atradums

Skrundas iedzīvotājam Andrim izdevies atrast Otrā pasaules kara beigās mežā noslēptu kasti ar dokumentiem. Tajā bija arī Latvijas pirmās brīvvalsts pēdējā tieslietu ministra Hermaņa Apsīša dēla Andreja Apsīša dzīves apraksts.

Vērtīgais atradums zemē gulējis Brocēnu novada Remtes pagastā. Kā Kurzemniekam stāsta Andris, svētdienā uz mežu devies kopā ar draugu. Mērķis – ar metāla meklēšanas aparātu pārbaudīt masīvu, kurā bijusi frontes līnijas aizmugure. Kad tas uzrādījis signālu, sākuši rakt. Pirmais skatam pavēries metāla vāks. „Mēģināju pacelt ar lāpstu – neizdevās. Sapratu, ka tur ir vesela kaste. Pasaucu draugu, lai atvērsu filmē, jo tā darām vienmēr.” Kad vāks atvērts, kastes saturs bijis pārklāts ar palagu. Tas noņemts, un atklājies daudz privātu mantu: zobu birste, dažādi diegi, Vācijas reihsmarku paciņas, kas pārklātas ar bankas oficiālo iepakojumu, daudz fotofilmiņu un citas lietas. Tās, kas likušas rokām sākt trīcēt, bijušas uzšuves – vācu armijas SS karavīra un Latviešu leģiona formas tērpa apkakles uzšuves ar ugunskrustu. „Sapratu, ka šīs mantas ir piedēvējušas leģionāram,” stāsta Andris. „Vēlāk aizdomas apstiprinājās, jo kastē atradās pavēle, kas adresēta 19. ieroču SS grenadieru (2. latviešu) divīzijai.”

Lielu vērtību šim atradu-

Tik daudz liecību nelielā kastē!

mam piešķir kāds dokuments – Andreja Apsīša paša ar rakstāmašīnu rakstīts dzīves apraksts. Viņš dienējis 19. ieroču SS prettanku divizionā (*Waffen-Panzerjäger-Abteilung der SS 19*), kurā ietilpa Latviešu leģiona prettanku vienība. Dienesta pakāpe – untersturmführers (*Untersturmführer*) jeb leitnants.

A.Apsīša vārds atrodams arī Latvijas virsnieku sarakstā. Apsītis Andrejs Hermaņa dēls dzimis 1919. gada 24. augustā Valmierā. 1940. gadā bijis rezerves

leitnants, Latvijas tieslietu ministra Hermaņa Apsīša dēls. Miris 1996. gada 2. decembrī Rīgā.

Biogrāfijā pieminēti vecāki H.Apsītis un dzīvesbiedre Milda Cīrulle, kā arī mācību iestādes, kurās Andrejs mācījies, un smalks uzskaitījums ar datumiem, kā veidojusies viņa militārā karjera.

Atrasta arī Vācijas Jūras spēku virspavēlnieka, lieladmirāļa Kārļa Dēnca 1945. gada 1. maija pavēle bruņotajiem spēkiem (kara beigās pēc Hitlera pašnā-

vības 30. aprīlī viņš uz īsu brīdi kļuva par Vācijas prezidentu): „Vācijas armija, mani cīņu biedri! Vadonis ir kritis. Būdam uzticīgs savai lielajai idejai Eiropas tautas pasargāt no boļševisma, viņš tam savu dzīvi veltījis un kritis varoņa nāvē. Līdz ar viņu no dzīves ir šķīries viens no lielākajiem varoņiem vācu tautas vēsturē.” Tālāk uzsvērts, ka visi līdzšinējie likumi, rīkojumi un pavēles paliek spēkā. Katram jāpaliek savā vietā un jāizpilda savs pienākums.

Mantu atradējs un Latvijas Kara muzejs bija sākuši sarunas, lai izraktais nonāktu tā krājumos un varētu to izpētīt. Muzeja vēsturnieks Jānis Tomaševskis apstiprināja, ka atradumi ekspertiem parādīti, diemžēl gaisa ietekmē dokumenti pāris dienās tik ļoti sabojājušies, ka restaurēt tos nav iespējams. Šo pašu ķīmisko reakciju dēļ sabojājušies arī citi priekšmeti. Bet muzejā nonāks augstas kvalitātes dokumentu fotokopijas.

Alberts Dinters
Andra arhīva foto

• Vēsturnieks Guntis Zemītis uzskata: ja atrastais ir labā stāvoklī, tam būtu jānonāk muzeja fondos. Viņš mantraci uzslavē, ka tas bijis gatavs vēsturniekiem to nodot.

• Ar likumu ir aizliegti nesankcionēti izrakumi pilskalnos, seno apbedījumu vietās, aizliegts piesavināties mantas, kas tapušas līdz 18. gadsimtam. Atrakt un paturēt jaunāku laiku priekšmetus, ja meklēšana ir saskaņota ar zemes īpašnieku, nav sodāma rīcība.

Atverot Remtes pagasta mežā atrasto metāla kasti, redzams, ka iekšā ir privātas mantas: nauda, fotogrāfijas, higiēnas priekšmeti, arī pavēles un biogrāfisks dokuments.